№ 166 (2666) ■ Субота, 15 вересня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

У Миколаєві спущено на воду судно-постачальник, побудоване суднобудівним заводом імені 61 Комунара на замовлення норвезької фірми.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1804 р. Народився Михайло Максимович, природознавець, історик, фольклорист, письменник. Перший ректор Київського університету. ■ 1873 р. На Монблані загинув відомий учений Олексій Федченко, на чию честь названо льодовик на Памірі. ■ 1891 р. Народилася англійська письменниця, «королева детективів» Агата Крісті. ■ 1907 р. Не стало класика української драматургії, актора й режисера Івана Карпенка-Карого («Сто тисяч», «Хазяїн»). ■ 1924 р. Розпочалося Татарбунарське повстання селян проти румунських окупантів. ■ 1975 р. Помер авіаконструктор Павло Сухой. Уславився військовими літаками.

Заява Верховної Ради України

з приводу актів терору, вчинених 11 вересня 2001 року у Сполучених Штатах Америки

Верховна Рада України від імені українського народу гнівно засуджує акти тероризму на території Сполучених Штатів Америки і висловлює глибокі співчуття родинам загиблих і потерпілим.

Це виклик усьому людству, це реальна загроза його майбутньому.

Верховна Рада України заявляє, що подолання тероризму є одним із важливих та невідкладних завдань світової спільноти і боротися з ним необхідно об'єднаними зусиллями всіх держав і народів, створивши для цього дієвий міжнародний механізм.

13 вересня 2001 року.
м. Київ.

Консультації перенесено

У зв'язку з подіями в Нью-Йорку та Вашингтоні четверті україно-німецькі міжурядові консультації, що мали відбутися наступного тижня в Ялті з участю Федерального канцлера Герхарда Шрьодера і Президента України Леоніда Кучми, перенесено на пізніше. Дату буде погоджено в жовтні. Це підтвердив учора на прес-конференції посол ФРН в Україні Дітмар Штюдеманн.

(Закінчення на 7-й стор.).

Я вам пишу...

Щоб не повторилося

Вся країна у глибокому шоку. Знаю чимало сімей, яких зачепив цей жах. Люди тільки-но починають усвідомлювати, що сталося, але ще не зовсім розуміють, як треба реагувати. Багато хто вимагає помсти. Але якої і кому? Всі вважають за найголовніше отримати підтримку цивілізованого світу на викоренення тероризму. Щоб нічого такого не повторилося ніде й ніколи.

А тим часом ми намагаємося жити, як завжди. Але вдається це важко...

Олена ЦИФРІНА.

Вашингтон.
США.

ДО. І ПОТІМ

Рівно рік тому Георгій Гонгадзе не повернувся додому. Потім стало зрозуміло: разом з ним і всі ми не повернулися до того порогу, на якому нам ще здавалося, що суспільство має спроможність жити і діяти красиво, відкрито і правильно. Тепер, якщо навіть станеться чудо й повернеться Георгій, ми все одно не повернемось до порогу наших ілюзій. Цей знімок зроблено за кілька місяців До Того. Фотокор навіть не знав, кого знімає, просто побачив щасливих людей і натиснув на спуск. Либонь, відтоді у нас щасливих людей поменшало.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Актуально

«Репортери без кордонів» вимагають істини

Організація «Репортери без кордонів» вимагає створити міжнародну комісію з розслідування вбивства українського журналіста Георгія Гонгадзе. До цього заклику, йдеться у відповідній заяві, долучилися також мати і вдова журналіста — Леся та Мирослава Гонгадзе. Під час слідства, наголошують «Репортери без кордонів», державний апарат України, правоохоронні органи чинять усі можливі перешкоди на шляху до пошуку істини. А парламентську слідчу комісію позбавили тих дійових механізмів, які дали б змогу завершити розслідування. З огляду на це організація вважає: тільки незалежна комісія з розслідування спроможна встановити, хто і за що відповідає у справі зникнення та вбивства українського журналіста Гонгадзе.

У номер

Пиляйте і перемагайте

Напередодні професійного свята — Дня працівника лісу — в Тетерівському держлісгоспі, що на Київщині, пройшли IV Всеукраїнські змагання професіональних звалювальників лісу та майстрів виробничого навчання. В них взяло участь 36 команд.

Перше місце посів (другий рік поспіль) звалювальник з Тетерева В. Костюшко. Б. Ільїн завоював друге місце. Третім був М. Маркович із Закарпаття.

(Продовження теми на 10—11-й стор.).

Болгари скликають Собор

Сьогодні в Одесі розпочинає роботу Собор болгар українського Причорномор'я. Приурочено його до двох знаменних подій — 200-річчя переселення в регіон болгар та 10-річчя незалежності України. Саме на Одещині найбільша в країні болгарська діаспора —понад 165 тисяч осіб. Представники цієї національності за чисельністю посідають тут третє місце після українців та росіян і відіграють велику роль в економічному, політичному, культурному житті краю, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

P. S. Податківці Закарпаття передадуть потерпілим від повені конфісковані взуття та одяг

Парламентська хроніка

Адміністративну карту буде перекроєно

Вечірнє засідання 13 вересня

30 проектів законів і постанов для прийняття та ратифікації — таким був план вечірнього засідання, і депутатський загал упорався з ним сповна.

Повернутися до розгляду закону після перепису населення» (І. Попеску); «структуру територіального поділу треба змінювати» (Т. Стецьків); «до чого ця адміністративна вакханалія? Щоб Україна стала, як після татаро-монгольського нашестя?» (С. Ніколаєнко); «Луганщина вже зараз безлюдне, а перекроювання районів довершить перетворення її на Дике поле» (О. Черенков). Це лише окремі думки народних депутатів з приводу Закону «Про адміністративно-територіальний устрій України» з пропозиціями Президента. Після короткого, але досить бурхливого обговорення закон усе-таки було прийнято.

Лише з другого подання пройшов Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів». Тоді як наступний — «Про внесення змін до статті 12 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України» з пропозиціями Президента — дістав лише 161 голос «за».

Така сама доля могла спіткати й проект закону про внесення змін до Закону «Про боротьбу з корупцією» у другому читанні. І лише завдяки відчайдушним намаганням Юрія Кармазіна вдалося схилити зал до позитивного сприйняття цього законопроекту. В результаті 278 голосів на його підтримку.

Народні депутати розглянули також низку інших законопроектів.

Іван ДМИТРЕНКО.

Ліцензія — бар'єр на шляху піратів

Ранкове і денне засідання 14 вересня

Цього дня парламентарії розпочали обговорення законопроекту «Про особливості виробництва, експорту та імпорту дисків для лазерних систем зчитування». Проект закону передбачає запровадження ліцензування виробництва, експорту та імпорту дисків, введення ідентифікаційного коду виробника та прямого державного контролю за виробництвом у цій сфері. Такі заходи унеможливлять піратське виробництво продукції, а відтак — і звинувачення в цьому вітчизняних виробників.

Щоправда, думки стосовно змісту законопроекту були досить критичні. Так, народний депутат Анатолій Матвієнко зазначив, що документ спрямований на придушення не лише піратства, а й виробника. Адже, за словами депутата, такі заходи передовсім виведуть велику кількість американських дисків, які майже удвічі дорожчі за вітчизняні, на український ринок. А з введенням ідентифікаційного коду виробнику доведеться не лише змінювати технологічні процеси, а й переоснащувати свої підприємства, що потребує додаткових коштів.

Однак віце-прем'єр Володимир Семиноженко наголосив, що факти піратства в Україні були, і заходи, передбачені законом, необхідні для їх усунення і не впливатимуть на розвиток вітчизняних високих технологій у цій сфері.

Сесія розглянула також законопроекти «Про електронні документи та електронний документообіг» та про внесення змін до Закону «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

Парламент розглянув законопроект про внесення змін до закону про індексацію грошових доходів населення. Згідно з цим документом, індексації підлягають доходи населення у межах прожиткового мінімуму. Урядовим законопроектом індексація передбачається за умов підвищення мінімальної зарплати, пенсії та інших соціальних виплат. Відповідно до проекту закону, що його подали народні депутати, створюватимуться громадські експертні ради при Кабінеті Міністрів та місцевих, обласних державних адміністраціях, які контролюватимуть зростання цін та проведення індексації. Народні депутати пропонують також проводити індексацію за умов зростання зарплати працівникам небюджетної сфери.

Проте частина народних обранців сумнівається у дієвості цього закону. Зокрема, Юрій Соломатін назвав проект популістським, а також підкреслив, що за інфляції, яка становила понад 20 відсотків, пенсії підвищили лише на 10—15 відсотків.

Юлія ШЕЙКО.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Голова Верховної Ради України Іван Плющ перебуває на стаціонарному лікуванні в Республіканській клінічній лікарні («Феофанія») Державного лікувально-оздоровчого управління. Як повідомило Інформуправління ВР, І. Плюща було госпіталізовано вранці у четвер, 13 вересня, з діагнозом гострий флеботромбоз підколінно-гомілкового сегмента правої гомілки. Нині Голова Верховної Ради потребує постільного режиму. Проводиться консервативне лікування (без хірургічного втручання). І. Плющ почувається нормально, має добрий настрій і в умовах стаціонару продовжує працювати: знайомиться з документами, періодичною пресою, розглядає пошту.

Тероризм не пройде. Демократія переможе!

Заява фракції «Батьківщина»

Чорний день Америки 11 вересня потряс увесь світ, всю світову громадськість. Він підірвав існуючий світопорядок. Світове співтовариство поставлено на крайню межу небаченого глобального конфлікту — протиборства цивілізаційного рівня в формі агресії тотального міжнародного тероризму. Його безпрецедентні масштаби і нелюдські методи загрожують зруйнувати всю систему міжнародної безпеки і демократії.

Неоголошена кривава війна світових терористичних угруповань і структур ставить під загрозу життя сотень тисяч громадян США та інших країн. Вона сіє жах, хаос, паніку і глобальну фінансову кризу і кризу розвитку.

Партія «Батьківщина» заявляє рішучий протест проти політики глобального тероризму, проти безпрецедентних, агресивних терористичних актів і висловлює повну моральну підтримку народу США. Ми віримо, що ця велика американська трагедія не стане, **не повинна стати трагедією беззахисності великої демократичної держави і кожної людини перед світовим тероризмом**, не стане глобальною світовою трагедією, що мала б величезні негативні наслідки. Ця велика людська трагедія волає до об'єднання всіх людей світу проти сил зла.

Безпека існування держав і суспільств, безпека глобального і національного розвитку стали найвищими світовими імперативами. Людство повинно об'єднатися в одну світову сім'ю і сказати «ні» глобальному тероризму. Альтернатива цьому — загибель всієї цивілізації.

У ці важкі дні вся Україна морально солідаризується з народом Америки. Український народ готовий надати допомогу Америці, особливо в її зусиллях зробити все необхідне для подолання кризи і уникнення спровокованого світового збройного конфлікту цивілізаційного масштабу. Ми закликаємо ООН, Раду Безпеки ООН засудити глобальний тероризм і вжити ефективних заходів і до покарання всіх винних у цій трагедії, і для зупинення її ескалації у світі.

Ми вимагаємо від Президента і парламенту України виступити з новими ініціативами із зміцнення національної європейської і глобальної безпеки. Закликаємо всі здорові сили стати на захист демократії і прав людини в Україні.

Народ України зробить свій внесок у подолання всіх форм тероризму і на національному, і на міжнародному рівнях. Закликаємо всіх людей доброї волі оголосити священну війну світовому тероризму.

Тероризм не пройде.
Демократія переможе!!!

Доля людини під запитанням

Оскільки в нашій державі смертну кару остаточно скасовано, громадянку України Вікторію Мамонтову, засуджену в Таїланді до смертного вироку за зберігання наркотиків, не можна позбавляти життя за законами іншої країни, — вважає Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова.

Як повідомляє прес-служба Уповноваженого, після звернення матері Вікторії український Омбудсман зв'язалася телефоном з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці В'єтнам Ростиславом Білодідом і попросила, щоб він зустрівся з Вікторією в Таїланді. Н. Карпачова мала зустріч із радником Верховного комісара ООН з прав людини Брайаном Бурдекіном, провела консультації із членами Комітету ООН з питань ліквідації расової дискримінації. Відбулися також переговори Уповноваженого з представником Таїланду в ООН Руєнгдейом Махафсаранондом. Пан Махафсаранонд відверто наголосив на тому, що ситуація з В. Мамонтовою надзвичайно складна. За його словами, бажано, щоб МЗС України підготувало грунтовну ноту-прохання на адресу МЗС Таїланду. Самій Вікторії після розгляду справи в апеляційному суді необхідно особисто звернутися до короля Таїланду з проханням про помилування.

Український Омбудсман вручила Р. Махафсаранонду документи по справі В. Мамонтової та попросила поставитися до неї з розумінням.

Шефство над мототрасою

Депутат в окрузі

Почесний віце-президент Федерації мотоциклетного спорту України, народний депутат Георгій Манчуленко (фракція УНР) уже п'ять років тримає шефство над чернівецькою мототрасою. За його словами, траса — єдина в Україні, яка ліцензована Міжнародною федерацією мотоциклетного спорту. Однак 1994 року, коли Україна не виконала своїх зобов'язань з організації міжнародних змагань, ліцензію було анульовано, а Україну виключено з переліку країн, які мають право проводити етапи чемпіонату Європи та світу з мотокросу. 1996 року, за сприяння депутатів, ліцензію було відновлено.

Відтоді Г. Манчуленко традиційно бере участь у роботі оргкомітетів міжнародних змагань, аби ситуація 1994 року не повторилася. Нещодавно в Чернівцях відбулися етап Кубка Незалежності з автокросу і завершальний етап Кубка Європи з мотокросу.

Депутат також надав підтримку будівництву храму Різдва Іоанна Хрестителя (УПЦ Київського патріархату) в Чернівцях і взяв участь у закладці першого каменя у його фундамент.

З літа діє новий Господарський суд

ЗАКОНОДАВЕЦЬ

НОВА НОРМА: Верховна Рада ухвалила Закон України «Про внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України».

Це означає, що процесуальний порядок вирішення господарських спорів і розгляду господарських справ зазнав кардинальних змін. Ці зміни обумовлено необхідністю, по-перше, приведення положень цього кодексу до Конституції України, по-друге, встановлення класичної форми судового розгляду таких справ. Адже відомо, що з усіх існуючих в Україні судів саме діяльності арбітражного (тепер уже — господарського) суду чи не найбільше бракує належних процесуальних змісту і форми. І це цілком зрозуміло, бо цей орган у своєму розвитку торує шлях від радянського державного арбітражу до Господарського суду.

Отже, по-перше, **в Україні вже немає арбітражного процесу, як і немає арбітражного суду. З 5 липня ц. р. у нашій державі діє Господарський суд**. Нову назву отримав і колишній Арбітражний процесуальний кодекс — Господарський процесуальний кодекс (ГПК). Друга досить істотна зміна пов'язана із запровадженням у господарський процес низки принципових положень, не відомих під час розгляду господарських справ арбітражним судом. Ідеться, зокрема, про запровадження таких принципів здійснення правосуддя в господарських судах:

1) рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом;

2) здійснення судочинства господарськими судами на засадах змагальності;

3) гласності розгляду такими судами справ.

Новелою у розгляді справ господарськими судами є норма про фіксацію судового процесу технічними засобами у протоколі судового засідання. Останній момент належить до конституційних засад судочинства і має надзвичайно важливе значення як для вирішення справи по суті загалом, так і відстоювання сторонами своїх прав у подальшому при розгляді справи апеляційною чи касаційною інстанцією.

До кардинальних змін слід віднести також положення нового закону, яким запроваджується ведення протоколу при розгляді цієї категорії справ. Згідно з ст. 81-1 ГПК, у судовому засіданні складається протокол. Він складається також і про огляд та дослідження письмових або речових доказів у місці їх знаходження. Згідно з прикінцевими положеннями ця норма почне діяти з 28 червня 2002 р. Якщо раніше суддя після закінчення розгляду господарської справи на власний розсуд міг оголосити результативну частину рішення, то відтепер він це може зробити лише за згодою сторін. Це має значення для набрання рішенням законної сили, оскільки за таких умов воно набирає законної сили після закінчення 10-денного строку з дня підписання, образно кажучи, повного рішення, у той час, як проголошене повністю рішення набирає чинності після закінчення 10-денного строку з дня його прийняття.

Відповідно до Конституції **передбачено перегляд судових рішень у господарських справах в апеляційному і касаційному порядку**, у зв'язку з чим у ГПК досить детально виписано процедуру апеляції і касації.

Щоправда, система апеляційних господарських судів має свою особливість. Відповідно до указу Президента України від 11 липня ц. р. в Україні діють сім апеляційних господарських судів: Дніпропетровський, Донецький, Київський, Львівський, Одеський, Севастопольський і Харківський. Юрисдикція кожного із таких судів поширюється на певний округ, склад якого утворюють розташовані по сусідству області.

Ще одна радикальна зміна процесуального характеру — це те, що Вищий господарський (донедавна — **Вищий арбітражний) суд уже не є за цією категорією справ, так би мовити, останньою інстанцією**. Закон передбачив можливість оскаржити у касаційному порядку постанову Вищого господарського суду, прийняту за наслідками перегляду рішення місцевого Господарського суду, що набрало законної сили, чи постанови апеляційного Господарського суду до Верховного Суду України. Таке положення закону повністю відповідає ч. 2 ст. 125 Конституції, відповідно до якої Верховний Суд України є найвищим органом у системі судів загальної юрисдикції.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, що цим законом передбачено особливості провадження у справах за участю іноземних підприємств і організацій: визначено процесуальні права таких підприємств і організацій, компетенцію господарських судів та зміст судового імунітету у такого роду справах.

ДЛЯ ДОВІДКИ: закон ухвалено парламентом 21 червня 2001 р., він набрав чинності з 5 липня ц. р. З повним його текстом можна ознайомитися в «Голосі України» від 5 липня 2001 р.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»

Микола МЕЛЬНИК, кандидат юридичних наук.

Анатолій БЕНЬ, оглядач «Голосу України».

Медицина

У депутатському клубі — нова секція

Напередодні Дня фармацевтичного працівника, який ми відзначаємо сьогодні, у клубі народних депутатів України «Парламент» відбулося перше засідання новоствореної секції «Медицина і фармація». У нашій медицині, і фармакології зокрема, сказав, відкриваючи засідання, голова ради клубу народний депутат України Леонід Гармаш, сьогодні треба розв'язувати безліч проблем. Секція допоможе, сподіваюсь, народним депутатам швидше і краще розібратися в суті справи й спонукатиме їх до прийняття розумних, урівноважених рішень, які допоможуть галузям швидше вибратися із кризи, зазначив голова.

Учасники засідання висловили своє бачення роботи секції, обговорили питання про обов'язкове медичне соціальне страхування та бюджетне фінансування охорони здоров'я на 2001 рік.

Головою секції обрано народного депутата України Ніну Марковську.

Дмитро БОНДАР.

Нагороди

Високих державних нагород удостоєно групу працівників Національного академічного театру опери та балету імені Тараса Шевченка.

***На знімку:** Леонід Кучма вручає орден князя Ярослава Мудрого четвертого ступеня головному хормейстеру театру Льву Венедиктову.*

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

Новини регіону: Хмельниччина

Рейд на мільйон

У серпні наша газета висловила докір правоохоронцям Хмельниччини за малоефективну боротьбу із злочинами, пов'язаними з приховуванням та незаконною торгівлею хлібом.

Перші по-діловому відреагували оперативники податкової міліції області, яких очолює генерал-майор Микола Козловський. Так, у Ярмолинецькому районі виявлено ряд господарств, які у звітах не показували фактичних посівних площ і, відповідно, приховували врожай і реалізовували зерно через сім фіктивних фірм. За матеріалами цього «рейдового удару» додатково до бюджету залучено близько мільйона гривень, а проти сільгоспмахінаторів порушено 12 кримінальних справ.

Гармати пішли на столицю

З нагоди 10-ї річниці незалежності України у столиці відбувся святковий салют. Та мало хто знає, що гармати для цього виготовлялись не у Тулі чи деінде, а у древньому Кам`янці на НТК «Завод точної механіки» на замовлення Міністерства оборони України. До речі, цим типом гармат обладнаний прикордонний сторожовий корабель «Поділля». І вже на практиці чорноморські артилеристи їх застосовували під час затримання суден, що порушували територіальні води нашої держави.

А минулого тижня закінчилися випробування і підписано державний акт про прийняття до серійного виробництва ще одного нового типу гармати.

І розмовлятиме козак турецькою

Нинішній навчальний рік в Академії прикордонних військ імені Богдана Хмельницького відзначиться помітною подією — курсанти вузу розпочнуть вивчення турецької мови. Для цього турецькі прикордонники надали академії методичну та технічну допомогу. Тепер у Хмельницькій академії молоді офіцери вивчатимуть уже всі мови держав, з якими територіально межує Україна. Крім цього — традиційні мови країн Старого світу — англійську, французьку, німецьку.

Усміхнулася сироті доля

Колишній сенатор Франції пан Дюпон зорганізував благодійну місію «Нормандія—Україна» для допомоги малоімущим. Тільки за один рік він провів декілька гуманітарних акцій. Днями, відвідавши Хмельницький, він привіз устаткування для пологового будинку на суму понад 300 тисяч гривень.

Благодійна програма пана Дюпона, окрім безкорисливої допомоги дитячим будинкам, передбачає і сприяння французьким сім`ям в усиновленні українських дітей-сиріт. Перша спроба завершилася успіхом — весною цього року одна із французьких сімей взяла до себе п`ятирічного хлопчика. Сьогодні він уже розмовляє мовою нових батьків і почувається щасливим.

Михайло ВАСИЛАШКО.

■ *Фотофакт*

Рясно вродили овочеві культури в агрофірмі «Маяки» в Біляївському районі Одещини.

***На знімку:** Ольга Лазарева з Тарутинського району працює тут на збиранні овочів.*

Фото Олександра СІРОГО (Укрінформ).

Удар по фальсифікаторах

Проблема

Кабмін узявся захищати науковців-селекціонерів. Полегшити їх життя обіцяє урядове розпорядження «Про першочергові заходи щодо розв'язання найважливіших завдань із насінництва, селекції сільськогосподарських культур та тварин». Документ передбачає виділення з бюджету для селекційної роботи впродовж 2002 — 2005 років 100 мільйонів гривень. За рахунок цих коштів уряд, зокрема, збирається вирішувати соціальні проблеми науковців, сприяти кадровому забезпеченню. Зазвичай через низьку зарплату — у кращому разі 200—250 гривень на місяць — здібна молодь не поспішає йти в селекціонери. Немає перспективи ні на отримання житла, ні на високі заробітки в майбутньому. Тому передбачено надавати пільгові кредити молодим ученим для будівництва або придбання ними житла.

Документом обіцяно профінансувати будівництво Національного сховища генетичного банку рослин, надати фінансову підтримку для ремонту та утримання споруд штучного клімату у провідних селекційних установах, придбати сучасну селекційну техніку та обладнання. А також розглянути питання про звільнення наукових установ від сплати податку на прибуток за умови, що ці кошти спрямовуватимуть на удосконалення селекційної роботи.

За словами віце-президента УААН Миколи Роїка, фінансові вливання у вітчизняну селекцію побічно сприятимуть боротьбі із псевдонасінництвом. Вітчизняний ринок заполонило фальсифіковане насіння під марками відомих сортів. Причому насамперед основних стратегічних культур — соняшнику, цукрових буряків, кукурудзи, овочевих. Багато фальсифікаторів спіймано, але, на жаль, зупинити їх діяльність чи притягнути до відповідальності практично неможливо.

Галина КВІТКА.

Фотофакт

Представники Партії зелених України пікетували будинок Кабміну в Києві. Головна вимога — відмова від використання озоноруйнуючих речовин.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Актуально

Жіноча дискримінація на ринку праці

На Луганщині кожна одинадцята жінка офіційно визнана безробітною. Рівень безробіття серед них вище, ніж у чоловіків, у 2,4 разу. Жінки, як і раніше, менш затребувані роботодавцем, і під час скорочення колективів керівники підприємств охочіше звільняють саме представниць слабкої статі.

Як визнають у відділі статистики, моніторингу і прогнозування Луганського обласного центру зайнятості, нові підприємства, що створюються в перспективних секторах економіки, зорієнтовані здебільшого на залучення чоловічої робочої сили, а це значить, що більшість жінок знову буде зайвою на ринку праці, **повідомляє наш луганський кореспондент Алла АНТИПОВА.**

Перспектива

Є програма проти комп'ютерної відсталості

Подолати комп'ютерну безграмотність в одному окремо взятому регіоні покликана програма інформатизації Донецької області. Прийнятий на сесії обласної ради документ визначає стратегію комп'ютерно-телекомунікаційного забезпечення діяльності місцевих органів влади. Зокрема, передбачено оновлення парку персональних комп'ютерів — із наявних в області машин 60 відсотків технічно і морально застаріли. А також будівництво високошвидкісних мереж передачі даних, підготовку спеціальної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи місцевих органів виконавчої влади, створення серверів. Усе це має привабити інвесторів до регіону. Нинішнього року на реалізацію програми із обласного бюджету надано 1,4 мільйона гривень.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Відмовляються від новосіль

Реалії

Уряд України виділив мільйон гривень на відселення євпаторійців, будинки котрих постраждали від червневого шестибального шторму. За підрахунками міськвиконкому, цих коштів вистачить на придбання сорока квартир.

Насамперед до безпечних районів переселятимуть тих, хто проживає на самісінькому узбережжі в аварійних спорудах. Проте, незважаючи на агітаційні зусилля батьків міста-курорту, чимало мешканців вулиці, яку час від часу затоплює море, полишати узбережжя не збираються. Адже цей район улітку приваблює відпочивальників — оренда квартир дає непоганий прибуток.

Не став уроком для мешканців набережної і черговий серпневий потоп, коли вкотре довелося відкачувати з цієї вулиці воду, зміцнювати берег, відновлювати покриття дороги і електричне освітлення.

Керівники Євпаторії попередили: якщо потерпілі від стихії відмовляться переселитися, то після наступної повені міська влада їм вже не допомагатиме.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Колись — окозамилювання, тепер — методика обліку

(З виступу Голови Рахункової палати Валентина СИМОНЕНКА на засіданні Верховної Ради України 11 вересня 2001 року)

У звіті міністра фінансів про виконання Державного бюджету України за 2000 рік наведені підсумкові показники без системного аналізу можуть викликати лише почуття глибокого задоволення: нарешті сталося — Державний бюджет України двотисячного року виконано!

Проте рівень ейфорії від досягнутих успіхів значно знизиться, якщо докладніше розібратися в тому, що стоїть за загальними показниками.

Шановні депутати, ви отримали підготовлений Рахунковою палатою аналіз «Про виконання Державного бюджету України за 2000 рік». Сподіваюся, що встигли ознайомитися з ним, тому повторювати висновки та розрахунки нема потреби.

Зазначу тільки головне. Закон «Про Державний бюджет України на 2000 рік» як концентроване вираження економічної політики фактично не виконано.

Зростання економіки торік не супроводжувалося адекватним приростом доходів бюджету. За зростання валового внутрішнього продукту майже на 6 відсотків реальні доходи бюджетів України загалом збільшилися лише на 0,3 відсотка.

Зростання виробництва промислової продукції (на 13 відсотків) здебільшого забезпечив відомий експеримент у гірничо-металургійному комплексі, учасникам якого надано пільги та розстрочки з податкових платежів на загальну суму більш як 4,6 мільярда гривень. Але водночас поглибилися структурні деформації — понад 60 відсотків промислового виробництва в країні має сировинний характер. До речі, 1990 року цей показник становив лише 20 відсотків.

Тепер про чинники зростання ВВП.

На 4 мільярди гривень зросла минулого року заборгованість за спожиту сировину та енергоресурси. Відповідно вітчизняні виробники не зазнали витрат, а статистика збільшила на цю суму ВВП.

Ще 15 мільярдів приросту ВВП подарувала нам інфляція. Ось уже 19 мільярдів за загального зростання ВВП на 22 мільярди. Робіть висновки самі.

Тепер про пройдений за рік шлях «до добробуту населення».

Реальні грошові доходи населення фактично зросли за рахунок часткового погашення заборгованості минулих років у зарплаті та соціальних виплатах. Проте рівень доходів залишився нижчим за 1998 рік.

Ціни і тарифи на продовольчі товари зросли більш як на 28 відсотків, а послуги — на 31 відсоток. Минулорічний інфляційний тягар було цілком перекладено на плечі населення.

Тепер безпосередньо про бюджет. Згадаймо, що загальнодержавні потреби забезпечуються за рахунок коштів загального фонду бюджету. Спеціальний фонд — це кошти установ та організацій, які внесено до складу бюджету тільки для контролю та обліку.

Отже, торік, як і минулих років, **дохідну частину** саме загального фонду держбюджету не виконано на 4,7 відсотка. Не забезпечено надходження більш як 600 мільйонів гривень податку на додану вартість, понад 500 мільйонів гривень податку на прибуток. Крім того, платникам не повернено 4 мільярди податку на додану вартість, а за обліком — з точністю до навпаки: їх показано Мінфіном як виконання плану доходів державного бюджету. (За старими канонами це банальне окозамилювання, а тепер — методика обліку).

Украй негативно вплинули на виконання доходної частини бюджету щорічні кампанії зі списання та реструктуризації податкових платежів, а також проведення заліків у рахунок погашення недоїмок.

Уже кілька років сума недоїмки, попри списання і заліки, не зменшується і постійно становить понад 10 мільярдів гривень. Названі заходи породили ефект очікування. Податки не платять у надії на чергову амністію.

Ще декілька слів про податкову політику і податковий прес.

Сьогодні фактично податки сплачує лише кожне друге із зареєстрованих підприємств. При тому, що загальна сума податкових пільг перевищила торік 46 мільярдів гривень, а прямі втрати бюджету становили 30 мільярдів гривень.

Розміри пені та штрафів, нарахованих податковою службою, вже перевищують суму недоїмки. Гадаю, що зрозумілі мотивації і масштаби ухиляння від податків будь-якими способами.

На наше переконання, питання податкового реформування полягає не так у розмірах ставок оподаткування, як у розширенні податкової бази. Саме в цьому напрямі в 2000 році уряд нічого не зробив. Це питання має бути вирішено в бюджеті 2002 року.

Тепер проаналізуймо **бюджетні витрати,** але з точки зору бюджетної політики, а не статистики.

Державних фінансових ресурсів для забезпечення всіх необхідних витрат вочевидь недостатньо. Це ясно всім.

У цій ситуації уряд знайшов найлегший шлях, здійснюючи політику штучного, підкреслюю — штучного, обмеження бюджетних витрат і на стадії формування бюджету, і на стадії його виконання.

На пропозицію уряду законом про Державний бюджет 2000 року було обмежено цілу низку витрат соціального спрямування, а також зменшувалися витрати за окремими статтями на утримання бюджетних установ.

Наочний приклад. У бюджеті минулого року не було сповна враховано витрати на виплату премій суддям, придбання обмундирування і сум їх довічного утримання. Цим Мінфін неначе збалансував витрати бюджету на утримання судів. Але судді почали масово пред'являти позови і за рахунок державного бюджету вже отримали понад 11 мільйонів гривень. Але ж таке саме становище і в інших бюджетних сферах. Тільки в цьому разі судді виявилися юридично грамотнішими.

Другий бік питання — утворення боргів з утримання бюджетних установ. На початок поточного року ці борги становили лише за державним бюджетом більш як 3 мільярди гривень. Витрати на їх погашення в нинішньому бюджеті знову не передбачено.

Обмеження провадилися і на стадії виконання бюджету, навіть за наявності коштів. Торік не було профінансовано витрати на загальну суму 649 мільйонів гривень.

Ось вам і природа так званого «профіциту» бюджету.

У цьому зв'язку постає запитання: то що насправді було пріоритетним для уряду у виконанні витратної частини бюджету — загальнодержавні потреби чи потреби окремих розпорядників бюджетних коштів? Аналіз показує, що уряд України віддавав пріоритет потребам окремих розпорядників бюджетних коштів, а не загальнодержавним.

Про це кажуть результати перевірок Рахункової палати. Характерні з них:

- недофінансування окремих витрат за наявності залишків бюджетних коштів (недофінансовано на 649,1 мільйона гривень за наявності залишків коштів на рахунках — 922,6 мільйона гривень);
- цілковита відсутність фінансування окремих передбачених законом бюджетних витрат (майже 8 мільйонів гривень);
- систематичне незабезпечення сповна фінансування захищених статей держбюджету (95,8 відсотка до річних призначень);
- проведення взаємозаліків та інших не грошових розрахунків (заліки, проведені через бюджет, становили 2,5 відсотка витратної частини, або 900 мільйонів гривень, що ми так підносимо. Проте за межами бюджету «поза його тілом» здійснено заліків на 7,8 мільярда гривень, що становило майже 30 відсотків доходів загального фонду бюджету).

Не можна обминути **проблему державного боргу** (більш як 77 мільярдів гривень), він становить 42 відсотки ВВП минулого року або майже два державні бюджети.

Проведена торік реструктуризація державного боргу справді помітно зменшила навантаження на бюджет минулого року, але в результаті — борг перенесено на наступні роки, а витрати на обслуговування збільшилися ще на 613 мільйонів доларів, або понад 3,3 мільярда гривень, і стали додатковим тягарем для платника податків.

Зважаючи на вищевикладене, не можна стверджувати, що Державний бюджет України за 2000 рік виконано за всіма позиціями. Надто багато залишилося проблем і невирішених питань. Це ще раз доводить необхідність здійснення незалежного бюджетного контролю, на що й спрямована діяльність Рахункової палати.

І останнє. Як багато хто вважає, комфортніше жити, керуючися принципом: «Правда — добре, а щастя — краще!» Для економіки України такий принцип не підходить. Усе має будуватися на правді.

Заява фракції блоку Соціалістичної та Селянської партій України «Лівий центр» з приводу розслідування вбивства журналіста Ігоря Александрова

Президент Л. Кучма і керівники правоохоронних органів України заявили про розкриття вбивства в Слов'янську журналіста, директора ІРТК «ТОР» Ігоря Александрова. Нібито убивцею «помилково» став бомж із сусіднього міста Краматорська, якому зробив замовлення краматорський бізнесмен «Михайлович», як його називають слідчі, щоб «налякати» адвоката юрбюро ІРТК «ТОР» Олександра Омельяненка.

Безліч фактів змушують поставити під сумнів версію, яку обстоюють прокуратура і міліція.

«Михайлович» нібито замовив злочин бомжеві. Бомж — нижче середнього росту, щуплий, п'яниця, відсидів термін за несплату аліментів. Намічена «жертва» — Олександр Омельяненко, який бачив «убивцю» під час відтворення обставин злочину, стверджує, що ця особа фізично і психологічно не здатна вбити муху. Думка аж ніяк не дилетанта — О. Омельяненко пропрацював 11 років у міліції, капітан, займався розкриттям тяжких злочинів.

Про зовнішню відмінність адвоката О. Омельяненка і журналіста І. Александрова вже повідомлялося в засобах масової інформації. О. Омельяненко — двометрового росту богатир, кандидат у майстри спорту з самбо і дзюдо в суперважкій ваговій категорії, оперпрацівник карного розшуку із солідним стажем. «Михайлович» нібито замовив злочин проти фізично могутнього молодого чоловіка першому ліпшому слабкуну. Та ще в тісному приміщенні, де без навички биткою навіть замахнутися складно. Адже якби О. Омельяненко переміг у двобої з бомжем, він без зайвого клопоту змусив би останнього назвати ім'я замовника. Посилаючи бомжа в під'їзд будинку ІРТК, «Михайлович» практично гарантовано ризикував бути викритим.

О. Омельяненко бачив Ігоря Александрова в перші хвилини після нападу і компетентно стверджує, що ударів по голові було безліч, і вони були потужними, професійно поставленими. Такі удари могли завдати тільки фізично підготовлені злочинці, які вільно володіють битками. За інформацією співробітника міліції, який брав участь у слідчому експерименті, арештований бомж спочатку навіть не знав, з якого кінця брати битку, — схопився за товстий. Усупереч закону адвокат бомжа при цих діях не був присутній. О. Омельяненко не виключає, що удари були завдані зовсім не битками. І. Александров лежав у калюжі крові, кров йшла в нього з рота, носа й вух. А битки, кинуті в тамбурі, були абсолютно чистими.

Про те, що було завдано дев'ять ударів по голові, спочатку говорили і прокурори, але вже на останній прес-конференції в Слов'янську заступник Генпрокурора С. Винокуров спростував це твердження. Чи не для того, щоб підігнати під бомжа версію: адже «Михайлович» не замовляв убивство — тільки «налякати». Отже, бомжеві досить було одного удару, падіння жертви, вигляду крові.

Оскільки замах готувався нібито на О. Омельяненка, він звернувся в прокуратуру Слов'янська одразу після оприлюднення цієї версії і просив надати охорону. Адвокат О. Омельяненка для «Михайловича» нині є небезпечним свідком, адже він «знає» замовника в обличчя і на ім'я. Відповідно, замовник злочину зацікавлений у знищенні адвоката. Але прокурорські чини посміялися: мовляв, небезпеки вже немає, бомж затриманий, підтвердивши тим самим, що ніякого замовника в природі не існує. Охорону О. Омельяненку не надали. Не визнано О. Омельяненка і потерпілим, як цього вимагає закон.

Мотив злочину — нібито помста за невиконання зобов'язання в цивільному процесі. Але адвокат О. Омельяненко не вів цивільних справ.

Наступна хронологія подій дає підстави припустити, що фактично затверджена вищими посадовими особами держави версія не більше, ніж рішення, підігнане під бажаний результат.

25 серпня в Донецьку Л. Кучма заявляє, що йому доповіли про розкриття злочину, після чого подробиці оприлюднюють керівники міліції і прокуратури.

24 серпня, напередодні, заарештовано бомжа. Приблизно 10 серпня, за два тижні до цього, начальник УБОЗ у Донецькій області І. Білозуб, допитуючи О. Омельяненка, цікавився його ставленням до версії про замах на журналіста помилково і докладно записував можливі причини помсти Олександрові Омельяненку. Подібна «робота» велася і з редактором телекомпанії «ТОР» Тетяною Півень. За наявною інформацією, співробітники міліції «шили» їй близькість з І. Александровим і, отримавши категоричну відмову «співробітничати» у неправді, погрожували «наслідками».

Правоохоронні органи намагаються запропонувати громадськості фальшивку під назвою «розкриття убивства», ховаючи тим самим сліди злочину і рятуючи від покарання справжніх замовників і убивць. Подібне ми вже бачили в процесі розслідування обставин зникнення Георгія Гонгадзе. Тоді міліція «знайшла» двох мертвих наркоманів з «планом» поховання «таращанського» тіла в кишені. Тепер знайшли бомжа.

Президент Л. Кучма всі роки свого правління потурав керівникам правоохоронних органів, своїм представникам у регіонах, що систематично порушували законодавство. Як наслідок, сформував систему, засновану на злочинних зв'язках влади, бізнесу і криміналітету. У кінцевому підсумку, Л. Кучма сам став заручником свого творіння. Кожен новий злочин проти свободи слова, прав людини в Україні і кожне облудне розслідування будуть дедалі більше дискредитувати Л. Кучму в очах українського народу і світового співтовариства.

Олександр МОРОЗ,
голова фракції.

Нова лікарня — і не хворійте!

На Житомирщині найбільша кількість постраждалих від аварії на ЧАЕС населених пунктів — 735 міст і сіл дев'яти районів.

У райцентрі Брусилів здано в експлуатацію першу чергу районної лікарні, котра обслуговуватиме більш як вісім тисяч переселенців із зони відчуження. Перша черга комплексу — це терапевтичний корпус на двадцять місць, швидка допомога, патолого-анатомічне відділення, харчоблок, пральня, гараж, котельня.

Особливо раді медперсонал і мешканці району появі дитячого та пологового відділень. Тепер не доведеться возити породілей до сусідніх районів або обласного центру. У лікарні — всі зручності для медиків, комп'ютери, що звільнять їх від рутинної паперової роботи, ігрові холи для дітвори тощо. Між іншим, за неповний рік зроблено те, що не могли зробити за попередні шість.

Попереду — будівництво головного корпусу, де розміститься хірургія, гінекологія, неврологія. Для цього потрібно одинадцять мільйонів гривень. Ці кошти неспроможне забезпечити одне Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Тому нещодавно в Коростені відбулося спільне засідання двох колегій — МНС і Житомирської облдержадміністрації. Підписано угоду про співпрацю у розв'язанні проблемних питань, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи в області.

...Після відкриття лікарні у Брусилові міністри: МНС— Василь Дурдинець, охорони здоров'я — Віталій Москаленко і народний депутат України Віталій Журавський разом з представниками обласної держадміністрації заклали перший кубометр бетону у фундамент головного корпусу лікарні.

Ігор КРОЛЬ.
Житомирська область.

Фото Анатолія ЛИСЕНКА.

Зворотний відлік

2. Що місту під силу

Віктор Мова, генеральний директор «Електронмашу», людина скупа на оцінки. Про боротьбу за макропоказники в масштабах країни каже хоча і з розумінням, але не без певної частки іронії, притаманної конкретним виробничникам. А ось ситуацію на колись успішному підприємстві характеризує однозначно:

— Без допомоги міста і безпосередньо його голови ми не вижили б.

У принципі, про благоденство «Електронмашу» казати ще зарано. Та ось те, що у важку для підприємства хвилину місто, в особі його керівників, перейнялося проблемами підприємства — не на словах, а на ділі підтримало його — більш ніж очевидно. Для переліку конкретної допомоги з боку міської влади замало однієї сторінки. Ось лише деякі з цих кроків.

По-перше, під особистим контролем Сан Санича прискореними темпами було взято на міський баланс заводське житло. А це — майже третина Борщагівського житлового масиву. Фінансовий результат такого кроку для підприємства, що «лежало», коментарів не потребує. По-друге, не без жорсткого протекціонізму київської міської влади саме «Електронмаш» отримав замовлення на виготовлення більш як 200 тисяч сучасних касових апаратів, тоді як деякі лобісти від уряду, і не тільки, стверджували, що без повального імпорту цієї техніки національній торгівлі ніяк не впоратися. По-третє, уже цього року саме «Електронмашу» місто замовило понад 100 комп'ютерних класів для забезпечення київських середніх шкіл. По-четверте, мільйоном гривень безвідсоткової з поверненням позики підтримав інженерів — розробників телевізора нового покоління, який за своїми технічними характеристиками (завдяки заводському ноу-хау) не поступається японським. А за ціною телеприймач «ЕЛКА» навіть тепер, коли ще не розпочали його масове виробництво, на третину дешевший за імпортні аналоги.

Цікава деталь. Назва телевізора розшифровується як «Електронмаш» плюс Київська адміністрація. Відверте підлабузництво? Не скажіть. Скоріше, данина поваги до міської влади, що повірила в потенціал вітчизняних фахівців.

Я невипадково загострив увагу на цій деталі. Мало того, переконаний, аби ми всі, від можновладців до пересічного українця, не хворіли, так би мовити, на сидром совкової неповноцінності, багато процесів економічних реформ в Україні відбувалися б під іншим знаменником та із зовсім іншими результатами.

Взяти, приміром, міф про дрімучу нашу відсталість в галузі виробництва високоякісних сучасних комп'ютерів та їх систем. Ні для кого не таємниця, що на початку 90-х років саме некерований обвальний імпорт комп'ютерної та іншої офісної електронної техніки, тих само ксероксів і факсів, величезною мірою сприяв розкручуванню гіперінфляції, яка відкинула вітчизняну промисловість за обсягами показниками на десятиліття назад. Проте офісні електронні друкарні, які свого часу виготовляв «Електронмаш» за спецзамовленнями, цифрові міні-АТС, деяковські комп'ютери з його маркою досі успішно експлуатують відомі органи та силові структури. І не лише в республіках колишнього СРСР, а й за кордоном.

Здавалося б, що спільного між комп'ютером і підвісними стелями? На жаль, є. Наше з вами ставлення до імпортної марки. Повірте, в мені говорить не сірячиний патріотизм. Волею журналістської долі я був знайомий з багатьма науковими й промисловими розробками наших підприємств, незапитаними через личакову економію періоду розвинутого соціалізму. І, чесне слово, просто злість бере, коли багатомільйонної вартості євроремонти в офісах, скажімо, нашої податкової адміністрації, міністерствах і відомствах виконуються винятково на імпортних матеріалах, хоча вітчизняна будівельна індустрія в змозі зробити їх аж ніяк не гірше. Добре, що наш народ розібрався в якості імпортних харчових продуктів, а тому харчова промисловість того самого Києва дала зростання в 42 відсотки і нарощує обсяги й далі. Та сказане стосується не лише польських сосисок.

Так ось, до питання про роль людини, наділеної владними повноваженнями, які дають право й можливість приймати важливі рішення. Якщо така людина не ухиляється від найгостріших проблем, не забалакує їх у нескінченних узгодженнях і схожих до них бюрократичних вивертах —їй багато чого під силу.

Щодо мера Києва і голови столичної держадміністрації Олександра Омельченка можна додати, що всі його дії, спрямовані на відродження київської індустрії, характеризуються не лише цілеспрямованою конкретикою, а й глибокою вірою в потенціал вітчизняної промисловості. І ця віра в наші дні набуває переконливого економічного сенсу і змісту.

Факт, що завод «Більшовик» освоїв виробництво ескалаторів — не просто доказ високого рівня інженерно-конструкторської думки київських машинобудівників. Для міста — генерального замовника «Метробуду» — це ще й заощаджені десятки тисяч доларів у бюджеті, які довелося б викласти додатково, якби імпортували диво-східці з Росії чи будь-якої іншої країни світу. Це ще й завантаження робочих місць, а отже, зменшення безробіття. Це ще й підвищення купівельної спроможності киян, зайнятих на виробництві ескалатора. Й не лише. Комплектується ескалатор силовими установками і системами управління знов-таки вітчизняного виробництва.

Але ланцюгова реакція на цьому не припиняється. Як просвітив мене генеральний директор «Більшовика» Володимир Політикін, замовлення київської мерії на виготовлення ескалаторів стало започаткуванням напряму, цілковито нового для київських машинобудівників: практично завершено підготовку виробництва сучасних ліфтів для висотних будівель. До того ж у проекти закладено технічні параметри, комфорт та дизайн найвищого гатунку. Але коли Олександр Омельченко перший запропонував виготовити ескалатор власними силами — вмить з'явилися скептики, які й тепер сумніваються в доцільності такого рішення.

Втім, негативне ставлення до можливостей вітчизняної індустрії, що його наполегливо пропагують на всіх рівнях відомі сили, має цілком очевидне підгрунтя. У ціну товарів та послуг зарубіжних фірм автоматично закладено комісійна складова, що прилипає до долонь управлінців та політиків певного толку.

Однак, як кажуть, моська (хоча такі особи більше схожі на шакалів вітчизняної економіки) гавкає, а караван іде. Коли перед столичними метробудівцями постала проблема технічного переоснащення прохідницьких бригад, звернення до «Більшовика» вже не сприймали як інженерну авантюру. Тунельний комплекс КТ-6.2, за який взялися київські машинобудівники, без перебільшення, — нове слово у метропроходці. Його параметри механізації процесу, продуктивності, а головне, безпеки на порядок вище, ніж у техніки, яку досі застосовували під час прокладання підземних коридорів. І знов-таки, фінансовий ефект. Імпортний комплекс став би метробудівцям на 3 мільйони доларів дорожчим, ніж київський.

Коротше кажучи, те, що нині завод «Більшовик» після фактичної зупинки 1997 року працює на рівні 70% від показників 1990 року — результат прямого впливу міської влади на ситуацію. Причому впливу, який жодним чином не суперечить принципам ринкової економіки.

— І це ще не вечір, — упевнено гарантує Володимир Політикін.

У планах заводу, який свого часу спеціалізувався на випуску машин і ліній для шинного виробництва, — оволодіння автоматизованим комплексом з переробки покришок, що відслужили своє. Для міста, в якому щороку на кілька десятків тисяч збільшується кількість автомобілів, погодьтеся, такий завод вкрай потрібний. Бере «Більшовик» участь і в кардинальній реконструкції магістральних трубопроводів столиці. Безперечно, у межах притаманного йому профілю підприємства хімічного машинобудування тут розпочали виготовлення ліній з виробництва труб у поліпропіленовій ізоляції, які практично не зазнають корозії.

Упевненість колективу в тому, що втрачених рубежів він досягне найближчим часом, природно, на новому якісному рівні, щонайкраще засвідчує той факт, що нині завод «Більшовик» власним коштом збудував для своїх працівників 170-квартирний житловий будинок. За традицією, кілька квартир у ньому передадуть мерії для муніципальних черговиків. І це — зайве підтвердження того, що підприємство, яке працює, за визначенням не може бути для міста тягарем. Що перетворення Києва на справді європейську столицю без уваги міської влади до потреб власних промисловців, вітром перемін загнаних, здавалося б, у безвихідь, даруйте, рожева мрія ідіота.

(Далі буде).

Ігор НАУМЕНКО.

(Продовження. Початок у № 164 за 13 вересня ц. р.)

Регіон

Надумане — воно, як справжнє. Тим паче, коли є доручення

Навряд чи бачив і переживав на своєму віку Дніпропетровськ щось подібне, що побачить і переживе сьогодні. І все це тому, що його мешканцям запропоновано широко і гучно, обов'язково з піднесенням та радісно відсвяткувати 225-ту річницю з дня заснування свого міста.

Без сумніву, городяни залишаться задоволеними святом. Ще б пак: на його честь подали в квартири гарячу воду. Востаннє цим жаданим побутовим благом тут користувалися у ті дні, коли в Дніпропетровську перебував польський президент Квасневський. А головне, що місто відмили, прибрали і впорядкували так, як не доглядали вже цілих десять літ. Поремонтували вулиці і тротуари — заново «капітально» заасфальтовано майже 125 тисяч квадратних метрів. Пофарбували фасади будівель і оновили освітлення не лише в центральній, історичній, частині міста. Вперше на пам'яті цілого покоління молодих дніпропетровців згадали і про більш ніж 20-кілометрову набережну вздовж Дніпра і хоч з численними винятками, але навели порядок і в мікрорайонах та на вулицях. Навіть приступили до нечуваної і для двох-трьох поколінь тутешніх мешканців акції — планового і масового ремонту доріг та проїздів, дитячих майданчиків та куточків відпочинку на подвір'ях і в житлових кварталах багатоповерхової забудови. Там, коротше, де люди живуть.

Отож з огляду на це ювілей дійсно не мине безслідно та марно. І тому навпаки дарма, може, багато істориків, а разом з ними і політиків намагалися застерегти нинішню міську владу влаштовувати це свято. З тих міркувань, що не варто успадковувати з радянських часів надуману дату. Бо Дніпропетровську насправді — і це як мінімум — 366 років, і виник він дякуючи запорізьким козакам. Але навіть якщо і приймати версію, наче його «на чистому місці» заходилася будувати винятково російська імператриця Катерина II, то тут теж, м'яко кажучи, плутанина. З якої речі святкувати день народження міста в ті дні, коли його почінали зводити за кілька десятків верств від нинішнього розташування Дніпропетровська? Перший же Катеринослав був потім затоплений весняною повінню.

Цікаво, що й теперішній міський голова Іван Куличенко кінець кінцем погодився: все це так. Але всім опонентам Іван Іванович терпляче пояснив, що надумана дата «у масовій свідомості городян сприймається, як справжня». То з якої, мовляв, речі міняти те, до чого люди звикли? Тим паче що «дано відповідні доручення Президентом України Л. Кучмою». А участь Леоніда Даниловича у святі передбачається. Усілякі приємні нагороди та премії принаймні будуть.

Та ось що цікаве сталося за час, допоки готувалися до ювілею. Історики дотримуються своєї думки, а більшість місцевих політиків раптом примирилася: нехай буде гречка. З одного боку, тому, що Дніпропетровськ справді невпізнанно змінився, немов помолодів, і став набагато зручнішим для проживання в ньому. Такого з ним давно не було. А з другого — всі несподівано переконалися, що в місті з'явився нарешті хазяїн, який щире переймається проблемами земляків. Своїми здібностями і діями, послідовністю Іван Куличенко влаштовує і «лівих», і «правих». Бо ж він, кажуть тепер усі, дбає про рідне місто, як давно тут ніхто не дбав. А головне, що це йому вдається.

І сьогодні у Дніпропетровську дійсно відбуватиметься щось неймовірне. Міський карнавал, фестиваль екстремальних ігор, шоу на воді Дніпра і парашутна вистава та феєрверк у небі, молодіжна толока на Монастирському острові, виступи зірок естради, більш як 30 концертів у всіх палацах і залах, на всіх майданчиках і мікрорайонах, народні гуляння в парках. Увесь день місто співатиме і танцюватиме, веселитиметься. І чи не вперше за багато літ це, повірте, не буде схоже на бенкет під час чуми. І подія не просто має запам'ятатися, а, як сподівається міський голова, згуртувати городян, якщо не назавжди, то надовго повернути їм віру і настрій, залишити свій обнадійливий слід в їхній свідомості. Дніпропетровськ, звичайно, не Париж, але місто цілком європейське, і після цьогорічного ювілею, судячи з усього, має стати для своїх мешканців святом, яке буде з ними відтепер завжди.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Рішення XXIV сесії XXIII скликання Мінської районної у м. Києві ради

Про складання повноважень Мінської районної у м. Києві ради

Рішення № 23/3-2 від 12 вересня 2001 року

Керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про столицю — місто-герой Київ», рішенням Київської міської ради від 06.09.2001 р. № 3/1437 «Про районні в місті Києві ради» та з метою приведення діяльності Мінської районної ради у м. Києві у відповідність до змін адміністративно-територіального поділу районів м. Києва, Мінська районна рада м. Києва

Вирішила:

1. Скласти, з дня відкриття сесії новоутвореної Оболонської районної ради м. Києва, повноваження Мінської районної у м. Києві ради, реорганізованої відповідно до змін адміністративно-територіального поділу м. Києві.

2. Доручити ліквідаційній комісії Мінської районної ради, сформованій відповідно до п. п. 6.1. рішення Київської міської ради від 06.09.2001 р. № 3/1437 «Про районні в місті Києві ради», здійснення заходів щодо реорганізації Мінської районної ради в м. Києві ради.

2.1. Ліквідаційній комісії при розгляді питання комунальної власності територіальної громади Оболонського району м. Києва керуватись відповідним рішенням сесії Мінської районної в м. Києві ради від 12.09.2001 року.

3. Визнати таким, що втратило чинність, рішення Мінської районної у м. Києві ради від 25.02.1999 р. № 8/1 «Про виконавчий орган Мінської районної ради міста Києва».

Управлінням та іншим структурним підрозділам виконавчого органу Мінської районної у м. Києві ради виконувати свої повноваження до сформування виконавчого органу Оболонської районної м. Києва ради, за результатами роботи готувати пропозиції виконавчому органу новоутвореної ради відповідно до адміністративно-територіального поділу м. Києва.

4. Взяти до уваги, що відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону України «Про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів» та рішення Київської міської ради від 06.09.2001 р. № 3/1437 депутати Мінської районної у м. Києві ради продовжують здійснювати повноваження депутата відповідного виборчого органу у складі Оболонської районної ради м. Києва згідно з додатком.

5. Заступнику голови виконавчого органу Мінської районної ради — начальнику районного фінансового управління Патрушеву В. Ю. подати на затвердження районної ради уточнений бюджет Оболонського району м. Києва на 2001 рік з врахуванням видатків, пов'язаних з утворенням Оболонського району м. Києва.

6. Доручити відділу по роботі із засобами масової інформації виконавчого органу Мінської районної ради вжити заходів щодо інформування виборців про зміну статусу депутатів районної у місті Києві ради відповідно до адміністративно-територіального устрою м. Києва.

7. Рішення опублікувати в засобах масової інформації в триденний термін.

8. Рішення набуває чинності з дня його офіційного опублікування в засобах масової інформації.

9. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника голови районної ради Отрок Н. Д.

Голова
М. В. ТОВКАЧ.

Додаток до рішення XXIV сесії Мінської районної ради XXIII скликання від 12.09.2001 року

Склад депутатів Оболонської районної ради в м.Києві

1. Вільдман Ігор Леонідович	в/о 1
2. Костюченко Анатолій Миколайович	в/о 2
3. Артеменко Віктор Миколайович	в/о 3
4. Добровольська Оксана Миколаївна	в/о 4
5. Патрушев Владислав Юрійович	в/о 5
6. Елгорт Фаїна Олександрівна	в/о 6
7. Литвиненко Василь Петрович	в/о 7
8. Шитий Михайло Кузьмич	в/о 8
9. Лавринчук Анатолій Андрійович	в/о 9
10. Товкач Микола Володимирович	в/о 10
11. Антонов Василь Іванович	в/о 11
12. Отрок Надія Дмитрівна	в/о 12
13. Гриценко Анатолій Іванович	в/о 13
14. Тішков Валерій Володимирович	в/о 14
15. Коломієць Володимир Володимирович	в/о 15
16. Абольніков Валерій Миколайович	в/о 16
17. Кудря Олександр Миколайович	в/о 17
18. Лавренчук Микола Петрович	в/о 18
19. Зіньковський Віктор Олександрович	в/о 19
20. Глущенко Олександр Іванович	в/о 20
21. Терещук Микола Олександрович	в/о 21
22. Давиденко Петро Вікторович	в/о 22
23. Капічин Олексій Іванович	в/о 23
24. Кушніренко Галина Василівна	в/о 24
25. Стоян Федір Васильович	в/о 25
26. Ульянченко Галина Дмитрівна	в/о 26
27. Заболотний Віктор Павлович	в/о 27
28. Перевертана Надія Андріївна	в/о 28
29. Назаренко Микола Олексійович	в/о 29
30. Шишлевський Олександр Миколайович	в/о 30
31. Вербич Елла Юріївна	в/о 31
32. Перегудов Олександр Миколайович	в/о 32
33. Брус Сергій Іванович	в/о 33
34. Романовський Олександр Маркович	в/о 34
35. Колотуша Михайло Михайлович	в/о 35
36. Якубова Лілія Олексіївна	в/о 36
37. Рудящий Микола Іванович	в/о 37
38. Клявін Андрій Робертович	в/о 38
39. Любченко Дмитро Іванович	в/о 39
40. Киба Богдан Якимович	в/о 40
41. Ліщук Віктор Іванович	в/о 41
42. Фесенко Максим Борисович	в/о 42
43. Король Микола Петрович	в/о 43
44. Чорна Надія Степанівна	в/о 44
45. Дубінко Олег Іванович	в/о 45
46. Єременко Марія Назарівна	в/о 46
47. Торпан Валерій Семенович	в/о 47
48. Ваннікова Катерина Василівна	в/о 48
49. Пілецький Анатолій Михайлович	в/о 49
50. Христюк Василь Васильович	в/о 50

Оголошення

І сесія І скликання районної ради новоутвореного Оболонського району м. Києва відбудеться 17 вересня 2001 р. о 16.00 за адресою: вул. Тимошенка, 16 (2-й поверх, зал засідань).

Узаконена сваволя

Статистика — дивовижна річ. У ній ніколи не знайдеш відповіді на запитання, що тебе цікавлять. Наприклад, які результати національної приватизації? Щодо їхньої економічної віддачі?

У колі другому, або Особливості національної приватизації

Директори підприємств, які пройшли приватизацію в українському варіанті, називають її після всіх пережитих страждань другим дантовим колом. Або —чистилищем.

Але ось що характерно. Після серпневої кризи 98-го стають на ноги і починають набирати обертів здебільшого ті підприємства, що пройшли приватизацію хоча й цілком прозорим, проте не зовсім стандартним шляхом, усупереч чинним нормам і правилам. Або ті, хто формально ще належить державі, минувши чи ні етап корпоратизації.

Промисловий бум у нашій столиці розпочався значно пізніше за 30-ті роки і, з точки зору інженерії, мав, я сказав би, аристократичний характер. Підприємства, що їх зводили тут, відрізнялися значною наукоємністю та високими технологіями. Добре, що база для цього була — зусиллями Патонів, батька та сина, національні академічні інститути крокували в авангарді світової наукової думки.

Звісно, нові заводи передусім працювали на ВПК. Але саме ця обставина за нових часів і пожартувала зле над столицею. Підприємства ВПК аж ніяк не вписувалися до запропонованої Україні західними доброзичливцями схеми ринкових перетворень і насамперед приватизації. Три етапи перерозподілу державної власності, які пережила наша промисловість за десять років, не могли принести інвестицій за визначенням.

Пік негативного напруження припав на середину 90-х років. Один за одним зупинялися заводи. При цьому в геометричній прогресії зростали їхні борги. Податкові, бюджетні, енергетичні. Без діла, фактично без засобів до існування, опинилися десятки тисяч кваліфікованих робітників, інженерів, техніків. Здавалося, перейдено ту межу, за якою розвал промислового потенціалу столиці Києва набував необоротного характеру.

2. Усупереч нав'язаним правилам гри

І тоді столична адміністрація, яку в серпні 1996 року очолив Олександр Омельченко, буквально повстала проти процесів і тенденцій, що руйнували вітчизняну економіку. Всупереч усталеним у країні принципам «невтручання» у справи підприємств, вона прийшла на виробництво. Проте не паном від командно-адміністративної системи, а більш ніж надійним партнером, яким, по суті, і має бути держава щодо національного виробника в умовах ринкової економіки.

Можна довго і багато розповідати, як міській адміністрації удалося підтримати на плаву «Електронмаш», той самий «Більшовик» або київських авіабудівників. Але мені хочеться детальніше зупинитися на цілком безпрецедентній епопеї реанімації об'єднання «Київхімволокно».

Отже, рік 1995. За командою колишнього мера зупинено основне виробництво. Начебто через непотрібність та з екологічних міркувань. Хоча підприємство було провідним за своїм профілем (у тому числі й з екології) у країнах колишньої соцспівдружності. Хоча у світі сьогодні практично жодного метра тканин не випускають без полімерної нитки. Хоча «Київхімволокно» забезпечувало роботою 10 тисяч киян, здебільшого жінок. Ну й куди їм було їти працювати? На окружну дорогу?

Одне слово, приватизація за викидною ціною аж ніяк не гарантувала відродження виробництва. Ясна річ, Олександр Радчук, хімік і виробничник до самих кісток, який очолив підприємство на момент його цілковитого зупинення, не погодився з таким перебігом подій. Пройшовши на «Київхімволокні» шлях від майстра, щоправда, з вищою освітою, до гендиректора, він передусім знав своїх колег. І вірив у них.

Тим часом тиск на Олександра Радчука з вимогою дати згоду на приватизацію «Київхімволокна» за викидною ціною чинили за всіма неписаними, але, як для України, досить дійовими законами переділу власності. У вищих ешелонах влади новий гендиректор зазвичай наражався на стіну несприйняття. Підтримав його лише Юрій Єхануров, який допоміг реструктуризувати борги з тепла та електроенергії. Завод отримав ковток кисню і почав оживати. Пресинг проти генерального, тим часом, ще більше посилився. Справа дійшла до прямих погроз. І тоді він про все відверто розповів Олександрові Омельченку та Анатолію Толстоухову, на той час міністрові Кабінету Міністрів, а нині — заступникові голови Київської держадміністрації.

Рішення було таке блискавичне, як і непересічне — 95% акцій «Київхімволокна» перейшли в комунальну власність столиці. Зазначимо, безплатно. Приголомшеним «прихватизаторам» довелося відступити.

Реанімація «Київхімволокна» відбулася за неповні два роки. Тут відновлено основне виробництво, зокрема й випуск хірургічної нитки, яку тепер нема потреби імпортувати до України. Освоїли нову продукцію —гобеленові та оббивні тканини, які за якістю та кольоровою гамою значно перевершують імпортні зразки. Успішно погашають борги. Держбюджет уже отримав від підприємства суми, значно більші, аніж передбачалося виручити за продаж акцій за викидними цінами. А головне, було збережено кадри. Фахівці-хіміки, інженери та робітники не розбіглися по барахолках, не поповнили черги по субсидії, а випускають доволі конкурентоспроможну продукцію.

І річ не тільки в тім, що місто як власник вклало в реанімацію підприємства два мільйони гривень. Місто довело, що воно може бути ефективним власником.

3. Нема пророків у своїй вітчизні

І знову хочеться поставити наївне запитання. Але вже не статистиці, а можновладцям. Чому приватизація в нашій країні має відбуватися за єдиними, кимось придуманими правилами?

Я це до того, що приватизація за ранжиром, який ми звикли встановлювати в будь-яких справах, за десять років не привела і, переконаний, у подальшому не приведе ні до чого доброго. І навпаки. Підприємства, доля яких через різні причини визначалася за індивідуальними проектами, мають реальну перспективу розвитку.

То чи не краще відмовитися від єдиного ранжиру? Адже саме така зрівнялівка заважає здійсненню блискучих інвестиційних проектів. Таких, які має, наприклад, ВАТ «Київхімволокно».

Навіть побіжне знайомство з ним викликає захоплення. Ні, недарма проект у буквальному розумінні слова було сприйнято на «ура» італійськими бізнесменами в листопаді 2000 року. Причому двічі.

У Римі, на третьому спільному засіданні україно-італійської Ради з питань промислового та фінансового співробітництва, а через два дні — у Мілані, де проект було представлено еліті італійських бізнесових кіл.

Якщо у двох словах, то здійснення проекту дасть змогу створити модульне високотехнологічне гнучке підприємство, в основі якого закладено ідею перманентного саморозвитку. Вчитуєшся в проект і, чорт побери, починаєш розуміти: ось воно, реальне втілення справді фантастичного світу самовдосконалювальних заводів. Це проект підприємства XXI століття за всіма параметрами: енергетичними, екологічними, інженерно-естетичними.

Я не обмовився. Сучасні розробки, що відповідають високим критеріям інформаційних технологій, викликають захоплення, подібне до того, яке відчуваєш при зустрічі з шедевром світового мистецтва. Ви тільки уявіть собі виробництво, на якому перейти на випуск нової продукції буде не набагато складніше, ніж перебудувати сучасний комп'ютер на нову версію операційної програми! Хіба що з комп'ютером може розібратися один оператор, а в перебудові виробництва братимуть участь сотні, коли не тисячі фахівців. Ось проект якого підприємства вітали потенційні італійські інвестори.

На жаль, тільки потенційні. Бо, щоб зробити наступний крок, вони висунули перед «Київхімволокном» три прості й зрозумілі вимоги: звільнення від ПДВ на обладнання, що завозять до Києва, яке, до речі, в Україні не виробляють; звільнення від податку на землю на період монтажу та освоєння завезених потужностей; зниження на три перші роки експлуатації завезених техніки і технологій податку на прибуток до 10%.

Податок на землю є муніципальним, і київська міська адміністрація має тут певні можливості якщо й не для його скасування, то для маневру. Проте задовольнити дві інші вимоги іноземних промислових інвесторів вона не може за всього свого бажання.

Саме тому сьогодні міський голова готується вийти на Верховну Раду з проектом закону про особливий інвестиційний режим столиці. Та й чому б інвестиційні проекти високого класу, що мають виключне значення для прогресу окремих галузей і вітчизняної промисловості загалом, не затверджувати на Верховній Раді? Щоб умови їх здійснення, зокрема й умови фінансування, мали незаперечну силу закону?

Критерії, за якими такі проекти відбиратимуть для розгляду ВР, визначити не проблема. У світі вони давно відомі.

У 80-х роках минулого століття сенатори США прийняли як закон інвестиційний проект модернізації американської цивільної авіації. Проект, здійснення якого вже забезпечило перевагу Штатів у цьому виді транспорту над іншими країнами світу принаймні до 2050 року.

Так чи так, але тільки відповідальний і суто індивідуальний підхід до розв'язання проблем приватизації підприємств та їх інвестування може бодай якоюсь мірою урезонити ту корупційну, мало не узаконену єдиним ранжиром сваволю, яку чинять у нас під гаслом перерозподілу власності.

Андрій БАХМУТСЬКИЙ,
Агентство незалежних журналістських розслідувань.

Коли Данте писав «Пекло», приватизації ще не було

Буш став набагато популярніший

Рятувальні роботи, пошук терористів і підготовка до «ударів помсти» — цим продовжує жити Америка. Вчора під руїнами Всесвітнього торгового центру знайдено десять поліцейських, які вижили. Взагалі, кількість виявлених живих людей і тіл загиблих дуже мала порівняно з передбачуваною кількістю завалених під руїнами. Представники влади повідомили, що операція з розчистки території Всесвітнього торгового центру проходитиме не менш як два місяці.

Тим часом у американській пресі мусують чутки про удар-відповідь з боку США. Стратеги Пентагону розпочали планування військової операції проти Усами бен Ладена в Афганістані, **повідомляє «Вашингтон пост»**. Передбачається, що бомбового удару спочатку буде завдано по таборах самого терориста номер один і його організації «Аль-Каєда». Якщо ця політика виявиться неефективною, ударів буде завдано по позиціях руху «Талібан». Пентагон готовий розглянути також використання наземних сил, зокрема військ особливого призначення. Потім може настати серія ударів по всіх близькосхідних центрах, в яких готують нових терористів. За даними преси, серед живих цілей розглядаються Ємен, Судан, Пакистан і Алжир. Водночас, за інформацією анонімного джерела у пакистанській розвідці, Усама бен Ладен змінив своє місцезнаходження в Афганістані, причому зробив це одразу після перших повідомлень про події в Америці.

І про настрої у США. Відповідно до результатів опитування громадської думки, опублікованих у «Вашингтон пост», 86 відсотків американців схвалюють дії президента Буша (такий само високий рейтинг був у Буша-старшого в 1991 році після закінчення війни в Перській затоці). Тиждень тому, до здійснення терактів, рейтинг популярності нинішнього президента становив 55 відсотків. Понад 40 відсотків опитаних заявили, що надалі з підозрою ставитимуться до арабів.

Сталося те, що мало статися

Гліба Павловського, який обіймає скромну посаду директора «Фонду ефективної політики», вважають у Москві головним політтехнологом Кремля, російським «піарівським олігархом». Справді, вплив Павловського на формування стратегії внутрішньої та зовнішньої політики Росії величезний. Він створив нинішній імідж патріота-прагматика для президента Володимира Путіна, цілу інформаційну імперію Інтернет-сайтів, покликану формувати позитивний образ нинішньої Росії. Сьогодні жодна пропагандистська акція адміністрації президента і уряду Росії не відбувається без Гліба ПАВЛОВСЬКОГО. В ексклюзивному інтерв'ю «ГУ» він прокоментував трагічні події у США.

— Глібе Олеговичу, що змінилося у світі після терористичних актів у США?

— Довгий час тривали дискусії: чи є США наддержавою, яка контролює новий світовий порядок? Опоненти були вочевидь слабкіші, ніж ті, хто безапеляційно стверджував: Штати контролюють увесь світ. Усі були залежні від американських поглядів на проблеми безпеки. Але сьогодні наддержаві завдано удару. Реально цей удар успішний, він досяг своїх цілей, усіх без винятку. Адже основним завданням терористичної акції були не людські жертви всередині Всесвітнього торгового центру в Нью-Йорку, а удар по символу економічної могутності США. І результат їхньої атаки — це зміна інформаційної «картинки» для мільярдів людей у всьому світі. Вся інформаційна міць США, а затим і всього світу працювала на результати цього безпрецедентного терористичного акту. Змінилися уявлення про безпеку в усьому світі і в США. Світ побачив слабкість і вразливість наддержави. Світовий порядок було символічно знищено. Терористи змінили загальний баланс світових сил.

— Чи змінилося після цього, на вашу думку, уявлення про військову силу та її роль у світовій політиці?

— Акція у США продемонструвала унікальну зброю. Суть її — не ракета, не атомний крейсер або підводний човен. Зброя ця складається з елементів, що є в країні, проти якої скоюють терористичний акт. Національні ЗМІ США було використано терористами для хаосу, страху та паніки. Старий світовий порядок скінчився, і сьогодні ми є свідками нового світу.

Тероризм — це об'єктивне відображення розвитку світу в двадцять першому столітті. Те, що сталося в США, мало статися. Добробут Америки будувався протягом тривалого часу коштом нестабільності решти світу. У відповідь на військову та політичну допомогу чимало країн відмовлялися від економічної конкуренції із США. Так довго тривати не могло.

Світлана ФІЛІМОНОВА.
Москва.

Поважання позицій сприяє співробітництву

У Верховній Раді України відбулася зустріч народних депутатів із офіційною делегацією Ісламської Республіки Іран на чолі з заступником міністра шляхів сполучення паном Мохтаром Калантані. Глава депутатської групи міжпарламентських зв'язків з ІРІ депутат Володимир Петренко назвав висловлені на адресу Ірану підозри у причетності до нещодавніх терористичних актів у США «необгрунтованими і передчасними». Пан Калантані, у свою чергу, заявив: його країна «твердо засуджує» те, що сталося, і виступає проти таких методів розв'язання наявних розбіжностей.

Під час бесіди сторони наголосили на стабільному розвиткові міжпарламентських зв'язків двох держав, що відбувається на основі взаємоповаги, невтручання у внутрішні справи одне одного та захисту національних інтересів. Було також підкреслено, що ці принципи дають змогу нашим країнам ефективніше відстоювати свої інтереси на міжнародній арені та розвивати співробітництво в економічній, політичній і культурній сферах.

Імені Єльцина, Алієва, Акаєва...

Перший президент Російської Федерації Борис Єльцин надіслав листа до Міжрегіональної академії управління персоналом (МАУП), яка діє в Києві. В її складі, як відомо, існує Україно-російський інститут менеджменту і бізнесу імені Єльцина і очолює його ніхто інший, як екс-прем'єр Віктор Ющенко. Нещодавно для студентів було засновано іменну «Єльцинську» стипендію, що й спричинило послання Бориса Миколайовича. В ньому він висловлює впевненість, що це стане ще одним кроком у зміцненні співробітництва двох країн, а стипендіати його імені будуть не лише висококваліфікованими фахівцями, а й пропагандистами україно-російської дружби. Інша новина: глава Азербайджану Гейдар Алієв видав розпорядження направити до МАУП тридцять азербайджанських абітурієнтів. І воно не дивно — у складі МАУП є й Інститут соціальних наук і міжнародних відносин ім. Гейдара Алієва, очолюваний екс-міністром закордонних справ Борисом Тарасюком! І це ще не все, бо є там і Міжнародний підготовчий інститут імені Аскара Акаєва, президента Киргизстану. Він також надіслав до МАУП листа, в якому пообіцяв виступити перед слухачами з лекціями під час наступного офіційного візиту в Україну.

Консультації перенесено

(Початок на 1-й стор.).

Позавчора в телефонній розмові Герхард Шрьодер обговорив останні події з Президентом України і повідомив про перенесення дати консультацій. Причину цього рішення Дітмар Штюдеманн пояснив так: «Нині тема двосторонніх відносин дещо відходить на другий план, хоча й зберігає свою актуальність». Посол додав: «Розвиток двосторонніх відносин можливий лише на тлі цивілізованого світового порядку, а коли руйнуються самі підвалини цього порядку, ці відносини опиняються під загрозою». На перший план тепер виходять заходи, які дозволили б запобігти таким явищам у майбутньому». «Американці мають намір якнайретельніше розслідувати, хто за цим стоїть, — сказав пан посол. — І йдеться не про те, щоб негайно завдати удару, а про те, щоб позбавити тероризм будь-якої підтримки. Американська трагедія змушує шукати нові механізми боротьби з міжнародним тероризмом, а деякі країни, зокрема Росію, — переглянути свою внутрішню політику». На переконання Дітмара Штюдеманна, ці сумні події змусять шукати нові підходи до врегулювання чеченської проблеми, які максимально враховували б інтереси мирного населення.

Кажучи про повсюдне посилення заходів безпеки, посол запевнив, що вони не вплинуть на процедуру видавання віз українцям і громадянам будь-якої іншої національності, котрі бажають відвідати його країну.

Повертаючись до теми міжурядових консультацій, Д. Штюдеманн назвав їх ефективним інструментом розвитку двосторонніх відносин. Але поскаржився, що й він не завжди спрацьовує: рішення, прийняті на найвищому рівні, не сповна доходять до їхніх виконавців — галузевих міністерств.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Хроніка. Факти. Події

■ Душанбе

У альянсу є командир

Командування військами Північного Альянсу замість загиблого Ахмад Шаха Масуда взяв на себе міністр безпеки Афганістану генерал Мухаммад Фахімхам. Про це повідомив військовий аташе посольства Афганістану в Росії Мухаммад Салєх Регістані. За його словами, це призначення затверджено президентом Афганістану Бурханутдіном Раббані.

■ Скоп'є

Термін минає, питання залишаються

Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон прибув до Македонії для координації нового етапу мирного процесу в регіоні. Візит Робертсона збігся із закінченням другої стадії операції із збирання зброї, яку проводить контингент НАТО. Цей візит відбувається на тлі зростаючих побоювань з приводу затягування процесу мирного врегулювання кризи. Робертсон планує обговорити з македонським керівництвом питання заміни міжнародними силами контингенту НАТО по закінченні терміну дії його мандата.

■ Лондон

У торі новий лідер

Новим лідером Консервативної партії Великої Британії став міністр оборони тіньового кабінету Ян Дункан Сміт. Він обійняв цю посаду після тривалого процесу добору кандидатів, що розпочався після поразки торі на загальних виборах і відставки попереднього лідера Вільяма Хейга.

■ Мінськ

Призначено день інавгурації

Церемонія вступу на посаду президента Білорусі Олександра Лукашенка відбудеться 20 вересня в Палаці Республіки в Мінську. На інавгурацію буде запрошено послів зарубіжних держав, акредитованих у Білорусі, членів уряду, депутатів Палати представників і членів Ради Республіки Національних зборів, представників громадськості. Цього самого дня уряд Білорусі відповідно до Конституції складе свої повноваження і президент розпочне формування нового складу Ради міністрів.

■ Бразилія

Позитивний досвід

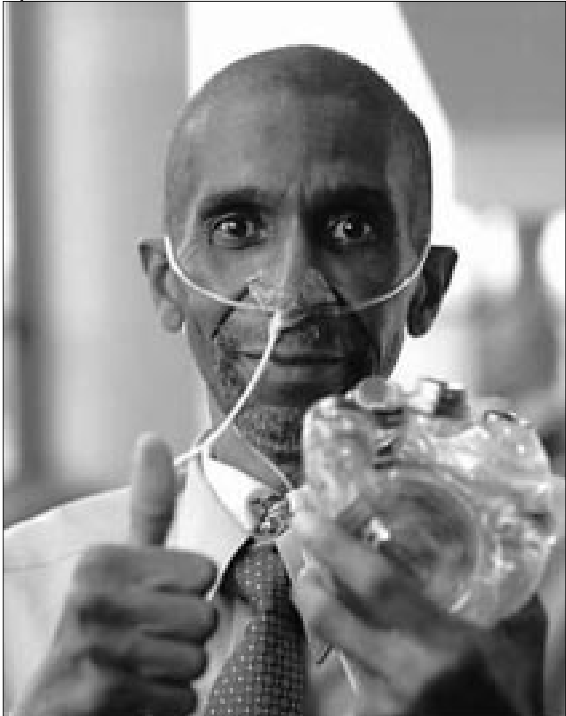
Організація «Лікарі без кордонів» заявила, що планує використати операцію щодо боротьби зі СНІДом, яка проводилася в Бразилії, як модель для країн Африки, Азії та Латинської Америки. Програма дала змогу впродовж чотирьох років знизити рівень захворюваності на 40 відсотків. Бразилія, зі свого боку, сприятиме реалізації програм у боротьбі зі СНІДом в інших країнах.

■ Луїсвілл

Тепер два штучні серця

Хірурги штату Кентуккі (США), котрі майже два місяці тому здійснили унікальну операцію з імплантації штучного серця, повторили своє досягнення. Цього разу було прооперовано 70-річного чоловіка. Про це повідомила компанія — виробник штучного серця. Нині пацієнт проходить відновлювальний курс у госпіталі Луїсвілла.

***На фото АП:** перший у світі володар штучного серця.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Одні хміль збирають, інші лікті кусають

Тенденції

Свято пива в Києві, як переконало телебачення, пройшло весело й цікаво. Збирання хмелю, без якого того пива не звариш, відбувається зараз тихо й непомітно. Чи ж великою буде «ріка» популярного напою, виготовленого саме з українського хмелю, після цьогорічних жнив на хмелеплантаціях?

В Асоціації хмелярів України, центр якої в Житомирі, пообіцяли: матимемо 900 тонн шишок. Після провалу до рівня 1933 року (в пік кризи галузі розповідь у «Голосі України» про збори цієї асоціації мала назву «Зібралися на поминки хмелярі») це означає, що другий рік поспіль триває зростання. Але ж як далеко ще до того, щоб бодай кожен другий кухоль українського пива варили з вітчизняного хмелю... Нагадаємо, в середині вісімдесятих, коли Україна входила до п'ятірки країн—лідерів і наш хміль купували навіть чехи, збирали його більш як шість тисяч тонн.

Та позитивні зрушення є. Хміль став високоприбутковою культурою. За даними асоціації, дослідне господарство «Пасічна» (Хмельницька область) отримало від реалізації торішнього врожаю 660 тисяч гривень чистого прибутку. А на Житомирщині, яка дає 80 відсотків українського хмелю, у селекційному центрі «Україна» вторгували 400 тисяч гривень.

Вигідно? Але в цілому по країні під стовпами, в які вкладено великі кошти, зайнято 4,9 тисячі гектарів, а хміль росте тільки на третині цих площ. Що нині залишається робити тим, хто в період, коли вирощування хмелю було збиткове, махнув на нього рукою? Лікті кусати і заздрити? Ні, мабуть усе-таки діяти. Раніше ті, хто проїжджав трасою Житомир—Бердичів, могли «милуватися» шикарними бур'янами, які росли під шпалерами колишнього хмелерадгоспу «Рея». Минулої осені тут нарешті висадили саджанці, молоді рослини уже навіть перші шишки дали.

Деякі сільгоспідприємства лише за рік наростили плантації на 10—20 гектарів. Причому це ті самі господарства, де хміль дав найбільші надходження грошей на банківські рахунки — їх керівників не треба агітувати. А нинішнього року вирощено вже стільки саджанців перспективних сортів, що це дає змогу висаджувати хміль на площі близько тисячі гектарів, а не 450, як раніше планували. Чи скористаються цим шансом сільгоспідприємства? Пік закладки нових плантацій — кінець жовтня—листопад. Ці місяці покажуть, як керівники засвоїли урок нинішнього року: не можна робити ставку тільки на зерно...

В Олевському районі з квітня реалізується інвестиційний проект у хмелярстві, завдяки якому створено 304 робочих місця, люди вчасно одержують зарплату, а це вкрай важливо в умовах високого рівня безробіття в селах області. Голова райдержадміністрації Зіновій Фіц переконаний: відбувається хмелярський бум. Але водночас зауважує, що комерційні структури йдуть у цю галузь, часто не зі стратегічних міркувань, а тому, що є гарантія одержання коштів, які держава виділяє на розвиток хмелярства. Якщо завтра не стане 1-відсоткового збору від продажу пива (а до проекту Податкового кодексу його досі не включено), може статися провал між наміченим у програмі й реальними гектарами нових плантацій. Причому засаджених не будь-якими сортами. Під час кожного приїзду до Житомира керівники «Укрпива» наголошують: працюйте на конкретного замовника, давайте хміль високої якості з вмістом саме тих речовин, які нам потрібні. Продовження зрозуміти легко: якщо пивоварам пропонуватимуть абищо, вони просто куплять хміль за кордоном, і жодні митні ставки їх не зупинять.

А хмелярі незадоволені встановленим лімітом надходжень 1-відсоткового збору від реалізації пива на рівні 9,6 мільйона гривень, хоч «пивних» коштів надходить близько 40 мільйонів. Було б більше грошей, кажуть вони, скоріше б відроджувалося хмелярство. Та варто згадати й інше. Саме зараз контролюючі органи перевіряють, чи правильно використовуються кошти того збору, і від їх висновків чимало залежатиме.

...У період найгострішої кризи керівників господарств застерігали: не хочете хміль вирощувати, хоч техніку збережіть. Але 60 відсотків дорогезних хмелекомбайнів усе одно розпротрошили. У тих господарствах тепер справді лікті гризти треба: студентів для обривання шишок вручну, як то було за часів розвиненого соціалізму, їм ніхто на хміль не привезе.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Не можна робити ставку тільки на зерно...

А як у них

У Голландії на фермера треба вчитися

Система аграрної освіти сприяє безперебійному притоку свіжих сил у голландське фермерство. Навчання практичному сільському господарству провадиться під егідою не лише міністерства просвіти Нідерландів, а й під опікою сільськогосподарського відомства. Воно складається з кількох ступенів. Слухачами сільськогосподарських шкіл середнього ступеня, як правило, стають 16—17-річні діти фермерів, які закінчили загальноосвітні навчальні заклади другого рівня. Термін навчання у середній сільгоспшколі — два роки. Або три — для тих, хто бажає здобути університетську освіту.

Загалом таких навчальних закладів у Голландії близько п'ятдесяти. Спеціалізація — землеробство, молочне і м'ясне тваринництво, лісництво, вирощування квітів — залежить від того, яка галузь найліпше розвинута в окрузі. У школах — світлі класи, майстерні, лабораторії, сучасні машини, трактори, доїльні установки, комп'ютерні мережі...

Молоді люди в такій школі мають усі можливості навчитися господарювати ефективно. Про те, що це в них непогано виходить, свідчить статистика: територія Нідерландів становить 37,3 тисячі квадратних кілометрів — менша за Хмельницьку та Чернівецьку області разом узяті. В країні живе 14,6 мільйона осіб. Близько 268 тисяч з них зайняті безпосередньо в сільгоспвиробництві (у нас — майже 5 мільйонів). Вони обробляють дещо більше як два мільйони гектарів земель. І виробляють... 2,9 млн. тонн овочів, 1,6 млн. тонн свинини, понад 550 тисяч тонн м'яса птиці. Середній надій кожної з 1,9 мільйона голландських корівок — 5,8 тисячі тонн молока на рік (п'ять мільйонів українських — дають по 1,5 тисячі тонн). Хоча для цілковитого задоволення внутрішніх потреб Нідерландам вистачило б і половини цієї продукції.

Іван ЛАЗНЮК.

«Золоте» болото

Досвід

Вперше ми побували тут ще наприкінці травня — й Вітебські щедро пригостили заїжджих журналістів полуницями, кожна ягода — 100 грамів. Таких ще не куштували. Й не припускали навіть, що в природі щось подібне існує. Власне, тут багато що подивовувало — від упорядкування території до агротехніки вирощування різних культур. Уявіть собі отаку оазу: земельну ділянку в кілька десятків гектарів обрамляє 4-кілометровий водний канал, де плаває риба, а плантацією виструнчилися, мов під лінійку, рядки молоденьких, зате вже обтяжених плодами, фруктових деревець та поміж них полуничних кущів з отими червоними диво-ягодами. Далі — такі само рівнесенькі рядки різноманітних овочевих культур, що в рості далеко обігнали своїх «родичів», побачених нами на полях сусідніх сільгосппідприємств. У рівчачки, що пролягли вздовж рядків, струмить з саморобних поливних пристроїв з багатьма розтрубами вода — уклін сплановано так, що вона рівномірно зволожує грунт аж до кінця гонів, ніде у надлишку не накопичуючись... І все це — на недавньому болоті, геть зарослому очеретом та чагарниками.

— За яке нам, між іншим, довелося немало повоювати, — каже Олександр Вітебський, глава фермерського господарства.

«Воював» не сам — разом з таким, як він, ентузіастом Дмитром Добревим. Сільські депутати Старонекрасівки ніяк не хотіли поступатися «пасовищем», що більшу пору року було залите водами Дунаю, новоявленим фермерам з Ізмаїла. А коли після втручання райради віддали, з'явилося багато заздрісників: «Хай-хай, дуже скоро почуємо, як будуть волати, що тонуть в отому болоті».

Не почули. Натомість ходили з цікавістю спостерігати, як уперті Вітебський з Добревим на отому болоті вправляються. А розпочали вони з риття дренажного каналу, який згодом мав стати і зрошувальним, з насипання шару грунту на споконвічні мочарі. Став у пригоді фах Вітебського (технік-будівельник) — до роботи залучали то скрепер, то бульдозер, то екскаватор. Частенько бралися за лопати. На все оте пішло — подумати тільки! — чотири роки. Тепер уже старонекрасівці по-доброму заздрили фермерам: це ж треба — осушити старе річище Дунаю, яке ніколи не просихало, звільнити землю від «незнищенних» очеретяних плавнів, насипати 80-сантиметровий шар грунту, спланувати його, мов більярдний стіл, не на десяток-ві-другому квадратних метрів, а на 11 гектарах, що їх приєднали до своїх ще двох десятків гектарів більш-менш придатних для землеробства площ.

Звісно, крім праці до сьомого поту, потрібні були ще й кошти. На державу, на банки мало сподівалися: від першої допомоги не дочекаєшся, другі не взаємовигідним партнерством, а скоріше здирництвом керуються. Використали передусім кошти, накопичені від реалізації продуктів бджільництва (займалися ним не один рік), продали дещо з власного майна (навіть такий потрібний для поїздок в Ізмаїл й у зворотному напрямку легковик), у друзів та знайомих підзайняли грошенят. Їх, між іншим, треба було віддавати. Розрахуються, вирішили, вирощеною на болоті продукцією.

Що та як вирощувати? Від чого можна одержати швидку та високу віддачу? Аби знайти відповіді на ці запитання, довелося стати агрономами й економістами, механізаторами й меліораторами, постачальниками й реалізаторами. Самим чоловікам тут уже було не впоратися. Кинула посаду заступника директора кооперативу в Ізмаїлі дружина Вітебського Світлана, прийшли на підмогу дочка Тетяна, внуки Наталка та Борис. Останній з дев'яти років «осідлав» трактора і тепер у свої п'ятнадцять дасть фору багатьом механізаторам. Чим Вітебський-дідусь немало пишається: земля ця, каже, онукам залишиться, їм тут господарювати, — заради цього, мовлять, і кинули місто, свій облаштований усіма зручностями будинок, переселилися у вагончики, взялися за важку справу...

Заповітна мрія фермерських родин —високоінтенсивний сад європейського зразка, який давав би у розрахунку на гектар не менш як 500 центнерів високоякісних яблук. І не менш щедрі врожаї абрикосів, інших фруктів. Його, отой сад, поступово закладають, торік на невеликій площі вже одержали перший урожай. Відмовилися від «дідівських» підходів, коли на гектарі розміщують 600—700 дерев, — щільність саду подвоїли. Для цього потрібні, звичайно, особливі сорти фруктових дерев. А на їх придбання знову-таки — гроші. Від саду коли ще той прибуток, тому паралельно зайнялися ягодами, овочами. Полуниці сорту «гігантела» дали непоганий виручку, різні овочі з весни до пізньої осені знаходять своїх споживачів. У вирощуванні цих культур теж прагнуть застосовувати найсучасніші технології, перспективні сорти. В якому ще сільгосппідприємстві можуть похвалитися 1000-центнерними врожаями капусти з гектара? Добре родять цибуля, кабачки, дині...

Щоб не відволікатися від основної роботи — вирощування врожаю, кілька фермерських господарств, з ініціативи О. Вітебського, створили кооператив «Дельта», який взяв на себе непрості турботи щодо реалізації вирощеного. «Ніби гора з плеч, — зізнається Олександр Семенович. — Тепер можна цілком віддатися землі».

Велетенського зросту бородатий фермер, на перший погляд — чистої води прагматик, не позбавлений романтики. Під час землянних робіт натрапив він на химерне, сховане під річковим намулом дерев'яне судно. Дехто порадив: розтрощи його екскаватором, аби не заважало. Він, натомість, запросив археологів, які попередньо визначили: судно-галеон, на яких тут, можливо, ходили ще римляни в епоху античних завоювань. Але остаточний висновок можна зробити лише після того, як судно буде повністю вивільнено з-під землі. Грошей на це, однак, ні в Києві, ні в Одесі, ні тим паче в Ізмаїлі не знайшлося.

— Доведеться, мабуть, нам самим фінансувати ці роботи, — каже Олександр Семенович. — Ось тільки відкладемо грошей...

Однак перемагає все-таки прагматизм. Може, розмірковує, отe судно стане першим експонатом для шанувальників «зеленого туризму», які зможуть отут, у фермерському господарстві в заплаві Дунаю, і з старовиною ознайомитися, й екологічно чистих овочів, фруктів та ягід скуштувати, й з вудкою над каналом посидіти, щоб потім запашною юшкою поласувати.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

На знімках: Олександр Вітебський в своєму господарстві; дочка Тетяна пригощає полуницями.

Фото Юрія **ВЕНГЕРЕША.**

Шлях до окупації?

«Люде, люде! За шмат гнилої ковбаси у вас хоч матір попроси, то отдасте».
Т. Шевченко.

Перспектива

На сесійний розгляд, можливо, вже 20 вересня представлять проект Земельного кодексу. Про це заявив Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах після засідання Консультативної ради з питань співробітництва Кабінету Міністрів з Верховною Радою. І додав: «Уряд робитиме все можливе,.. щоб... цей законопроект було розглянуто з позитивним результатом». Виходить, народні обранці вкотре почнуть ламати списи навколо цього документа, за яким уже голосували під час минулої сесії і який після марних спроб було знято з розгляду. Але відкинутий проект земельної конституції знову в строю, і, схоже, тепер йому підготовлено не таку сумну долю. Дуже тиснуть міжнародні фінансові структури. Інакше, мовляв, кредитів Україні не бачити.

А поки що всі земельні оновлення на селі здійснюються на підставі указів Л. Кучми. Про те, яке «щастя» у зв'язку з цим звалилося на аграрників, фермери, представники громадських організацій розмірковували під час «круглого столу» «Земельна реформа в Україні». Особливо обурювалися та обстоювали права зубожілих аграрників присутні тут народні обранці, пригадавши, мабуть, що значна частина вітчизняного електорату проживає на селі. Враження було таке, що конфліктний вузол зав'язано лише вчора: чути було заклики до негайного створення громадського комітету з контролю за перебігом реформ на селі. Тут доречне запитання: «Чи не запізно пити «Боржомі», якщо нирки вже відвалилися?» У багатьох селах тепер можна контролювати хіба що розбиті корівники. Все більш-менш цінне давно має господарів з-поміж високоповажних людей. Здебільшого це керівники та найближче оточення. Україна аграрна поділилася на дві нерівні частини: 5—10 відсотків тих, хто встиг під час оголошеної згори аграрної революції (читай — загального «розбарахолу») непогано хапонути, та інші, хто через власну слабкість, невміння штовхатися ліктями, віддаленість від «корита» або з інших причин залишилися при своїх інтересах.

Земельний кодекс у тому вигляді, в якому він щосили нав'язується, це всього-навсього лише наступна частина плану з перетворення сільгоспугідь на товар. Власне, що в цьому поганого? Ну почнуть продавати-купувати землю, нехай навіть громадяни України, які постійно проживають за кордоном. Адже не потягнуть вони її за кордон. Але багатьох лякає навіть сама думка про те, що через деякий час житимемо в країні, де на обгороджених колючим дротом земельних ділянках скрізь буде позначено: «Приватна власність. Вхід заборонено». Не можна піти в ліс по гриби, порибалити на озері, а за перебування на пляжі лупитимуть по три шкури. Хоча це й тепер уже не вдивовижу. Реальний приклад: у селі Красноставці Маньківського району Черкаської області мешканці з обуренням розповідали, що до ставка, де вони колись любили порибалити, після того, як його здано в оренду, дітлахів з вудками і на гарматний постріл не підпускають. Спійманий хлопчак залишається не тільки без вилову, а й без снастей і наживи. Часто розборки, коли селяни намагаються відстояти свої права (адже в Конституції прямо записано: земля, її надра... інші природні ресурси... є об'єктами права власності українського народу) закінчуються кривавою драмою. Півроку тому в селі Веселий Кут Шполянського району Черкаської області була свідком: з аналогічного красноставського, «чужого» ставка витягли тіло охоронця, покликаного «не пущати» селян з риболовними снастями до водойми. Попри те, що місцева влада воліє не афішувати такі інциденти, інформації спливає чимало. Пропонований проект Земельного кодексу, що робить господарями життя незначну частину населення, лише провокуватиме соціальні конфлікти.

Часто, коли переконують у доцільності перетворення сільгоспгектарів на товар, можна почути, що їх ефективніше використовують тільки приватні власники. Але світовий досвід свідчить: їхня продуктивність залежить і від багатьох чинників, не пов'язаних з власністю. Не можна сказати, що в Голландії, Бельгії, де землю націоналізовано, її використовують неефективно. Приміром, ізраїльський досвід. У цій країні досягнуто високих показників розвитку сільського господарства. Там збережено державність на землю. Успіх базується на підтримці урядом агровиробників.

Докорінні зміни відбуваються і з власністю на сільгоспугіддя у США. Історично склалося, що земля там закріпилася за переселенцями, котрі її освоювали. Але в цій країні, починаючи з 1996 року, більш як 40 відсотків сільгоспугідь викуплено державою (властями федеральними, штатів і місцевих органів). Державність дуже ефективно використовується шляхом передавання її в оренду, причому на короткий період — 1—2 роки, з автоматичною пролонгацією за виконання умов орендного договору. Потребу викупу державою земель у приватних власників спричинено передусім необхідністю проведення інтенсивнішого контролю за підвищення родючості грунту та недопущення продажу земель (національного багатства країни) іноземцям. І тут не зовсім зрозуміло, чому Захід посилено нав'язує нам вільну купівлю-продаж землі, якщо в себе прагне обмежити оборот гектарів? Ось що пропонувала одна потужна американська компанія після того, як проект вищезгаданого Земельного кодексу було підтримано депутатами в першому читанні (чи не промовиста це відповідь на запитання?): «... Тепер з'явилася чудова можливість купити землю в Україні для американських підприємців за дуже низькими цінами... Наше керівництво готове допомогти закупити орендовану землю за неймовірно низькими цінами. Ми тепер орендуємо землю за готівку за ціною 10 доларів за акр (0,4 га. — **Авт.**). За новими законами приватизації в Україні ми сподіваємося закуповувати землю по 90 доларів за акр... Це дуже родюча земля...» Далі йдеться про те, що наша країна ідеальна для вирощування різних сільгоспкультур і зручного вивезення їх на світові ринки. Треба сказати, це дуже смішні гроші.

В українських містах, де землю вже купують і продають, середня ціна гектара становить 18 тисяч доларів. У США гектар землі для середніх міст оцінюється в 235 тисяч доларів, в Італії — 8 мільйонів доларів, у Торонто й Оттаві — 15—20 мільйонів доларів, у Парижі — до 120 мільйонів доларів. Як то кажуть, відчуйте різницю!

Отож Захід і зацікавлений у якнайшвидшому ухваленні саме такого кодексу, який наші чорноземи остаточно і безповоротно проголосить товаром. Справа, повірте, варта заходу. І там, звісно, не шкодують ані часу, ані сил, ані грошей. Американський Конгрес, пролунало на «круглому столі», на запровадження проектів з нав'язування своїх «технологій» в Україні виділяє на 2001 рік 175 мільйонів доларів. За кордоном ждуть не діждуться, доки наша земля перетвориться на об'єкт купівлі-продажу, бо чорноземи — вигідна можливість вкладання вільних грошей. Річний обіг, приміром, наркобізнесу — майже 800 мільярдів доларів. Кращого способу для відмивання цих грошей не придумати.

Але головне питання: чи стануть селяни після проголошення товаром великих сільгоспугідь заможнішими? Однозначно — ні. В Україні ще нескоро сформується прошарок аграрників, які зможуть на законних підставах купувати великі наділи. Зважаючи на повсюдне зубожіння, можна з упевненістю сказати, що хлібороби масово скидатимуть «сертифікатні» гектари за безцінь. Аграрна реформа, схоже, точнісінько так само «озолотить» простий люд, як свого часу «паперова» приватизація в промисловості...

Земельний кодекс, без сумніву, потрібен. Але не той, прикриваючись яким, обкрадали б селян, а такий, що сповна захищав би і враховував би їхні інтереси. Чи не доцільніше, приміром, зробити товаром не самі сільгоспгектари, а право на землекористування? Щоб не вікувати в окупації.

Галина КВІТКА.

Анектод до теми

— Лікарю, ця настоянка мені не допомагає. П'ю, п'ю —і все даремно.

— І не дивно. Адже вам прописано нею натиратися.

Пожежна машина без коліс

Альтернатива

За даними центру громадських зв'язків управління державної пожежної охорони УМВСУ в Луганській області, сільське господарство в поточному році потерпіло від вогню більше, ніж торік. І хоча масштаби втрат не такі великі — за винятком хіба що пожежі на хлібному лані ПСП «Провалля» Свердловського району, яка знищила 0,9 га озимої пшениці, — вогнеборці все одно серйозно занепокоєні станом пожежної безпеки на селі. Річ у тім, що після реформування колгоспів було ліквідовано й пожежно-сторожову охорону, що існувала при кожному господарстві. Поділивши майно, нові власники використовували пожежні машини не за призначенням, а подеколи й зовсім залишали без коліс. Таке ставлення до пожежної безпеки, звичайно, мало згубні наслідки: в ЗАСТ «Батьківщина» Свердловського району через пустощі дітей згоріло 125 тонн грубих кормів, а в ТОВ «Перемога» Краснодонського району вогонь знищив 60 тонн сіна.

З допомогою органів місцевої влади на базі колишніх ПСО нині створюють сільські пожежні команди, але оскільки коштів на це немає, процес іде повільно. На сьогодні таких команд в області створено 125, причому їх умовно можна поділити на дві категорії: ті, що фінансуються, і ті, які й досі не знайдуть свого хазяїна. А поки влада деяких районів і керівники новоутворених господарств визначаються зі своїм ставленням до потреби створення пожежної служби, число загиблих від вогню в сільській місцевості, порівняно з минулим роком, зросло на 88 відсотків. У цій ситуації може потішити хіба те, що новий власник землі починає поступово розуміти: важливо не тільки виростити врожай, а й зберегти його. У тому числі й від пожежі.

В селі Бараниківка Біловодського району, приміром, директор ТОВ «Схід» Микола Дреєв потурбувався не тільки про власне господарство, а й узяв на себе піклування про пожежну безпеку всього села. У Пісках Новомосковського району селяни вирішили тримати пожежну справу у складчину, але, на їх превеликий жаль, жодна організація не виявила бажання взяти на власний баланс пожежну машину, котра, до речі, перебуває у відмінному стані. І тоді один із мешканців села добровільно, без зарплати, погодився охороняти техніку, щоб її не розтягли.

Власний варіант розв'язання проблеми, можна сказати, ноу-хау, запропонував голова Новоайдарської райдержадміністрації Микола Михайловський. В адміністративному порядку він добився створення протипожежних формувань у кожному селі. Нині вже створено 20 таких команд, котрі об'єднують 240 добровольців. Майном та інвентарем їх забезпечують сільради. Голова сільради має бути особисто присутній на гасінні пожежі, роздавши перед тим своїм односельцям лопати й хлопавки. А для заохочення добровільних пожежників виділяють сільгосппродукти і додають 10 додаткових днів до відпустки — це обумовлено у статуті сільгосппідприємств та у колективному договорі.

Звідси висновок: проблеми пожежної безпеки на селі розв'язати можна. Аби бажання.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

З пошти

Спасибі депутатові, що з молоком підсобила

Звертаються до вас виборці Тейсарова Жидачівського району, що на Львівщині, щоб ви написали про нашого депутата Вільховецької сільради Степанію Чубатюк. До неї по допомогу, пораду йдуть не тільки виборці її округу, а з усього села.

Хочемо подякувати цій невтомній нашій обраниці. А дякувати є за що. Ще в грудні 1998-го в наших будинках заговорили гучномовці, що їх в народі нарекли «колгоспниками», які мовчали на селі декілька років. Відновити їх роботу Степанія Дмитрівна обіцяла у своїй передвиборній програмі. Щодня ми чуємо гімн нашої незалежної України, новини які відбуваються в державі, та за її межами. У тому ж таки 1998 році п. Чубатюк знайшла однодумців на виділення земельних паїв у натурі і одержання державних актів. Тоді їй важко було боротися з колгоспним начальством, яке горою стояло проти цього. Забравши для себе і для своїх родичів

найкращі землі для невеликих фермерських господарств, нас, простих смертних, посилали під ліс, де найгірші угіддя. Скільки їй довелося оббити порогів тодішнього районного начальства, виступати на різних зібраннях у наш захист, поки не домоглася для нас доброї землі і близько села.

У цей скрутний час депутат зуміла домовитися про встановлення в селі АТС на 100 абонентів. А для цього треба мати великі організаторські здібності. Відремонтувати занедбане приміщення, викопати більше п'яти кілометрів траншей для кабелю, засипати ті кабелі землею — то наша праця, організована депутатом С. Чубатюк. Уже рік діє наша АТС, а ми маємо змогу в будь-який час зателефонувати в будь-яку точку світу.

Торік знайшла голландських спонсорів для відкриття в нашому селі молочарського кооперативу. Провели ремонт занедбаного приміщення. Уряд Нідерландів подарував нам холодильник на 300 л (в даний час замалий для нашого кооперативу), центрифугу, багато ліків для худоби, деякий інвентар для догляду за коровами, які відразу ж нам роздали в постійне користування. Раніше ми здавали молоко районному сирзаводу, який не виплачував нам грошей по 2—3 місяці. Тепер за наше молоко отримуємо два рази на місяць, ціни наближено до ринкових. З початку 2001 р. ми через кооператив продали 162,5 тонни високоякісного молока. Повірте, що в час безробіття молоко — єдиний вихід сільським сім'ям, за рахунок якого ми виживаємо. Коли треба залучити більше здавальників молока, Чубатюк позичає в свого сина автомобіль «Жигулі», чіпляє до нього причіп, бере сорокалітрові бідони, пробірки для аналізу молока, невістку в допомогу — сама сідає за кермо і збирає молоко з навколишніх сіл. Висилаємо фотографію, щоб усі подивились, яка у нашому кооперативі черга, щоб здати молоко.

Просимо редакцію написати на сторінках газети про нашого депутата С. Чубатюк. За все, що вона зробила для нашого села, ми щиро дякуємо і бажаємо їй усіх земних гараздів.

С. БУЦЯК, Р. МАТУЛЬСЬКИЙ, усього 41 підпис.

Ведуча «Села» Галина КВІТКА (тел. у Києві 441-85-76).

Приїжджайте по здоров`я

Завтра — День працівника лісу

Масиви Ясінянського державного лісомисливського підприємства розкинулися на 32 тис. га в наймальовничіших куточках Чорногірського та Свидовецького хребтів, охоплюють найцінніші і своєрідні ландшафти гуцульського краю.

Через ліси підприємства пролягають найпопулярніші туристичні маршрути на найвищу вершину Українських Карпат — гору Говерлу (2061 м), до витоків Чорної Тиси, в один із найкрасивіших в рекреаційному й туристично-спортивному планах масив Драгобрат з горами Велика і Мала Близниці.

Цінність масивів шести лісництв держлісомисливгоспу не лише у високопродуктивних лісах шпилькових, ясенево-яворових та інших порід, але й в багатстві флори й фауни. Смереково-ялицево-букові насадження переходять у субальпійську та альпійську зони. Тут можна зустріти вовче лико, жимолость чорну, вільху зелену, ялівець, рододендрон східнокарпатський, у високогір'ї — «червонокнижні»: білотка альпійська (едельвейс), родіола рожева (золотий корінь), тирлич жовтий і крапчастий, дзвоники карпатські, айстра альпійська, сон білий, арніка гірська.

Підприємство багате і тваринним світом, що привертає численних відвідувачів наших лісництв і водночас дає можливість розвивати промислове мисливство, зокрема міжнародне. У лісах водяться олені, козулі, кабани, рисі, дикі коти, горностаї, полонинські тетереви, глухарі. Щороку працівники лісової охорони заготовляють близько 10 тонн сіна, 11 тонн кормових віників, здійснюють інші заходи для ситої зимівлі тварин.

Сотні струмків, потоків несуть свої кришталеві води до Чорної Тиси, Лазещинки. Тут водиться царська риба — форель, мінога угорська, а в болотах — тритони: карпатський та альпійський.

Головне завдання підприємства — охорона, збереження, відтворення лісів та мисливської фауни. На сторожі наших масивів працює понад 100 лісівників-спеціалістів, відданих своїй професії, палких любителів природи краю.

Щороку підприємство заліснює близько 200 га зрубаних ділянок цінними породами: буком, ясенем, явором і традиційними для гуцульського краю — смерекою, ялицею.

Держлісомисливгосп веде лісозаготівлю та глибоку переробку деревини, кошти від чого йдуть на розвиток підприємства, відновлення та зміцнення охорони цього зеленого дива, благоустрій лісництв, рекреаційних зон і зон відпочинку. Велику допомогу надає державне лісомисливське підприємство ветеранам праці, учасникам війни, медичним закладам та закладам культури в забезпеченні дровами, будівельним лісом для ремонтних робіт.

Працюють тут самобутні майстри, які будують на замовлення гарні садові та дачні будиночки у гуцульському стилі. Вони прикрашають міста і села не лише Закарпаття, а й вписуються в зони відпочинку багатьох областей України, Австрії, Словаччини та інших країн.

Багаті наші ліси на цілющі лікарські трави, ягоди, гриби, які переробляємо, даруючи здоров'я тисячам людей.

Міжнародне співробітництво, розвиток туризму і рекреації, лікувальні мінеральні джерела, високогірне скотарство та вівчарство сприяють піднесенню іміджу державного лісомисливського підприємства у цьому високогірному краї. Його відвідання назавжди залишить у вашому серці добрі спогади про наше підприємство, його талановитих людей і самобутню Гуцульщину.

Михайло СУХАРЮК, директор Ясінянського державного лісомисливського підприємства.

Він зупинив гору

Механізм фотосинтезу чи не найтаємничіша таїна природи

Обличчя часу, Опанас Бутенко, посадив 20 мільйонів дерев.

На це витратив усе своє життя.

А жив він поряд із нами в тихому українському селі Китайгороді, що в Царичанському районі Дніпропетровської області.

… Багато тисяч років тому гігантський льодовик від берегів Північного льодовитого океану проорав велетенську територію, залишаючи по собі там гори, там озера, там просто купи валунів. На Дніпропетровщині той льодовик залишив гору Калитву. Могло таке статися, що одного разу гора рушила б на людей. Та на її шляху постав Опанас Бутенко.

Оголошення, що його мені довелося побачити серед паперів Опанаса Трохимовича, було таке незвичайне, що мушу навести його повністю: «Усім громадянам Царичанського району, а також дітям!!! Потрібний камінь-валун завбільшки у півтори-дві тонни. Можна й більше. Про місцезнаходження такого прохання повідомити на адресу: село Китайгород, О. Т. Бутенку».

Коментар давав сам автор:

— Привеземо й біля Калитви поставимо. Буде пам'ять. А напис такий...

Опанас Трохимович витяг ще один папір і простягнув мені: «Калитва йшла на людей. Її зупинили: Квас Одарка, Квас Галина, Середа Лідія, Яценко Явдоха, Костенко Христя, Кривич Єгор...»

У списку — сорок два прізвища. Потім я читав вірші Бутенка. Всі вони присвячені Калитві. Тут були й гіркі, й захоплені рядки закоханої людини. Мене не вразила наївність образів, натомість вразила сила пристрасті: і ненавиджу, і люблю.

Калитва — гора. На старовинних запорізьких планах її зображено у вигляді гарматного редуту, зверненого у бік кордонів Лівобережної України. Велетенською підковою лягла гора у долині річки Орелі, прикривши собою дороги, що ведуть до Дніпра і далі, аж до Хортиці. Двері, зачинені міцно, хвіртка, яку надійно стереже дозорне військо, — Калитва. Коли наближався ворог, на її вершечку спалахувало багаття: небезпека! Від однієї гори до другої летіли сигнали багать, попереджаючи запорожців про лихо. А тим часом на Калитві старший наказував:

— Гей, сідлай коні й катай до міста.

Звідси, кажуть, і одержало свою назву містечко Китайгород, розташоване за три версти від підніжжя гори. Та це стародавня сторінка стосунків гори з людьми. Потім були інші. Їх також варто погортати.

Калитва була у дружбі з людиною. Аж поки вона не вчинила непоправне. Сталося це в сімдесяті роки минулого століття, коли «громада» поділила Калитву на орні ділянки. Минуло небагато часу, і схили її вкрилися вузькими смугами, що стриміли знизу вгору. Одну від одної відгороджували камені-межі. Орали вздовж схилу. Ця обставина стала згубною.

Я переглядав фотографії. Випалене сонцем плато, помережане безліччю яруг, хвилястими лініями піскуватих дюн, — ось що являла собою Калитва 1933 року, коли Опанас Бутенко повернувся додому з Харкова з будівництва турбогенераторного заводу. Ішов йому двадцять восьмий рік. Здається, чимале життя прожив, та по-справжньому починалося воно лише тепер.

Людські біографії... Я знаю металурга, що виплавив сорок мільйонів тонн чавуну. Та уява не може мені допомогти побачити всю цю масу металу зразом. Знаю мало не по днях життя фізика-теоретика, покладене на гіпотезу, дуже важливу для розуміння процесів, які відбуваються у галактиках, «на пыльных, так би мовити, тропинках далеких планет». Але ж пилу чимало й на Землі. Чорні бурі, що перекреслюють виднокіл, виповзають з-під тракторного плуга. Молдавія, південь України, Поволжя, Передуралля — аж до Новосибірська простягнувся їхній фронт. Скручені у смерчі мільйони тонн грунту обрушуються на посіви. Гинуть хліба, міліють ріки, стають непридатними зрошувальні системи. Ерозія! Її називають іще шаленством плуга.

Біографія Опанаса Бутенка — то 33-річний двобій з горою, погризеною ерозією.

— І чого ти з нею зв'язався, дурню? — бувало, дорікне сперересердя дружина.

Він жартує:

— Шапку шукаю, що згін забрав.

«Згін» — місцева назва селевого потоку. В дитинстві пас Опанас на Калитві кіз. Одного разу застала гроза. Кинувся бігти додому. Та пінистий потік наздогнав дорогою, відкинув убік, не до шапки було тоді. Врятувався чудом. Вистачило сили видряпатися слизьким схилом і вхопитися за коріння самотнього кущика шипшини. Не хлопчисько, а жива краплина висіла на земній кулі... Тоді ще Опанас не знав, чому тече земля. Задовго до того, перед самою революцією, приїхав до села представник від земства. Зібралися селяни біля підніжжя Калитви. Оточили мудру людину. Вказуючи на гору, він казав: знаєте чуму й холеру? А коли гора тече — то ерозія. Лихо від того однакове. Брався зарадити лихові, та зажадав грошей за свою працю. По хатах зібрали хто скільки міг. Набрали п'ять тисяч карбованців. Прихопив їх з собою представник земства — тільки його й бачили. Залишилося в Китайгороді страшне слово: «ерозія».

Ерозія вражає землю і робить її безплідною. Та не землю взагалі, а отup кри-хітну, трохи більше за сімдесят сантиметрів завтовшки плівку, котра годує людину. Якби моя воля, повсюдно повідкривав би спеціальні лабораторії, де, як у планетаріях на зірки, люди дивилися б у скельця електронних мікроскопів на крихту землі й дивувалися своїм наївним уявленням про цю матерію.

Механізм фотосинтезу, — а йому завдячуємо атмосферою і самим життям, — в якому бере участь і земля, чи не найтаємничіша таїна природи. Надзвичайно складні й тонкі процеси відбуваються щосекунди в кожному сантиметрі грунту. А господарює на ньому часто-густо людина, не обізнана з елементарними фізичними, біологічними, хімічними законами — слон у крамниці з посудом. Зрозуміти це можна. Миритися — ніяк. Завідувач кафедри грунтознавства Дніпропетровського сільгоспінституту професор Н. Бекаревич каже:

— Непростимо, що у гонитві за щоденним шматком хліба ми віднімаємо його у своїх нащадків. Родючість землі можна легко звести нанівець. А щоб її відродити, на це у природних умовах потрібні століття. Земля живе за власним годинником.

Втрати від ерозії величезні. В Україні такої землі 12 мільйонів гектарів. На таких землях ми щороку не добираємо від 25 до 70 відсотків урожаю!

Та це ще не кінець. Щороку вода й вітер зносять 500 мільйонів тонн грунту. Вода й вітер забирають із собою вітаміни родючості — фосфор, кальцій, калій, азот. Самого лише азоту, приміром, грунт втрачає більше, ніж його виробляє для потреб сільського господарства вся наша тукова промисловість за рік.

То що сталося з Калитвою? Ті, хто вів по ній борозни, забули, що мають справу з вигнутою поверхнею. Плуг порізав коріння рослин, якими верхній, найродючіший шар грунту «тримався за землю». Таким чином, механізм ерозії було приведено у згубну готовність. Зупинка — за водою. А на грози, осінні зливи, високі сніги Придніпров'я багате. І борозни перетворилися на русла рік, що змивали все на своєму шляху, а потім — у глибочені яруги. Отож, ерозія — хвороба, на яку спершу захворіє людина, а тоді вже земля.

Та де витоки цієї хвороби? Біографи Альберта Ейнштейна розповідають такий епізод. Одного разу дев'ятирічний син ученого запитав:

— Татку, а чому ти, власне, знаменитий?

Ейнштейн цілком серйозно відповів:

— Бач, коли сліпий жук повзе поверхнею кулі, він не помічає, що шлях, який він подолав, вигнутий. А я мав щастя це помітити.

Від того, що жук не бачить, який вигляд має пройдений ним шлях, вигнутість не меншає. Кожне поле має власну Калитву. Хай не гору, а лише ухил у чотири, шість або десять градусів. Зупинися, трактористе, не смій орати вздовж схилу! На шляху прямолінійного руху плуга стояли Докучаєв і Костичев, Вернадський, Вільямс, Вавилов, у наші часи — Мальцев і Бараєв. Поряд з ними устав і Опанас Бутенко з Одаркою й Галиною Квас, Явдохою Яценко і Христею Костенко...

Історія про те, як зупинили Калитву, починається від того давнього осіннього дня, коли Опанас Трохимович, перекинувши через плече мішок, вирушив по дворах, прохаючи дозволу прибрати з акацій «сміття». Сміттям були достиглі стручки. У них — насінинки, завбільшки за макове зернятко. З двадцяти мішків стручків назбиралося близько п'яти кілограмів насіння. На гектар потрібно сто кілограмів. Так учили на курсах лісівників-меліораторів, що їх Бутенко щойно закінчив.

З нього глузували хлопчаки. Рік, два... вісім. Потім оті хлопчаки воювали з гітлерівцями, а коли повернулися на попелище, йшли, знявши шапки, до Бутенка. Тепер уже вони просили дати їм трошки «сміття», яке стало лісом. В роки окупації зберігав той ліс від порубок батько Опанаса Трохимовича. А сам лісівник сидів у фашистській в'язниці. Партизани влаштували втечу, і молодий гайок на Калитві став прихистком лісівника.

Тисяча дворів була перед війною в Китайгороді. Гітлерівці залишили дев'яносто. І знову піднялося село на тих деревах, що зростив Бутенко, перший комсомольський секретар китайгородського осередку, перший голова добровільного товариства спільного обробітку землі, перший завідувач хати-читальні.

Він побоювався, що сіянці вимерзнуть. І не було тоді в колгоспі стекол для парникових рам. Зняв із власних вікон, обділивши сонцем маленьку донечку. Він знав хвилини відчаю, коли розум не бачить швидкого результату від вкладеної праці. Тоді він писав вірші. У них можна було наказувати деревам рости швидше.

А Земля крутилася у світовому просторі, і мало хто знав, що схилами Калитви день у день деруться люди з тонесенькими, наче підлітки, саджанцями. Все робили вручну. Звичка до лопати виробила характерний жест. Навіть ложку Бутенко бере, наче заступ. Чотири мільйони дерев шумлять нині на Калитві! Скільки ж то разів треба було до них торкнутися!

І все-таки був момент, коли Бутенко мало не здався. Сталося це голодного 1946 року. Вперше за багато років він не пішов на Калитву — до сусіднього лісництва зваблюють. Злидні змусили Бутенка дати згоду. Ввечері прийшов голова Єгор Кривич. Поклав перед Бутенком ключа від колгоспної комори, мовив винувато:

— Хочеш, іди відчиняй. Тільки порожньо там. На правлінні вирішили — тобі два пуди картоплі... А там вирішуй сам...

Орали тієї весни й на коровах. Та за розпорядженням Кривича бригаді Бутенка виділили коня. І ще двадцять років боровся Опанас Трохимович з горою.

Китайгород. Я бачив чотириметрові завтовшки насипи, утворені згонами. Гора ішла на людей, знищуючи озера, садки. Вона стукала в обійстя. Від неї відгороджувалися валами. Досі збереглися ці своєрідні барикади, що сягають подекуди заввишки дахів будівель. І от гора зупинилася. Люди перемогли... Тільки розвиднювалося —поспішав Бутенко на Калитву разом зі своєю бригадою.

Там і смерть прийняв, нахиляючись до дерева горіха, дбайливо прикопуючи його коріння.

Для всіх, хто живе неподалік Калитви, гора — то не самі яруги, що позаростали двадцятиметровими деревами, а й частина життя, відданого людям. І я достеменно знаю, що щастя — зеленого кольору, кольору тополь і акацій, дуба і клена.

А камінь для пам'ятника знайшов Євген Чулаков, нинішній народний депутат України.

Аркадій ПАЛЬМ.

Царичанський район
Дніпропетровської області.

Фото ДІНАУ.

Уклін володарю життя

Коли наляже чорна смуга на душу, увійдіть по коліна в гірську річку і похлюпайте себе водою. Байдуже за якої погоди — не застудитеся. Я, за порадою старого гуцула, зробила це ранньої весни, коли ще лежав сніг. І враз щось пекуче біля серця, як рукою зняло. Гірська вода, опромінена сонцем і місяцем, дає особливу снагу, повчав мене гуцул. Відтоді я не знаю кращого еліксиру! Мудрі люди їдуть по снагу саме сюди, наймають чи купують хатинки-розвалюшки заради цілющого повітря в гірському лісі. Немудрі (зате багаті) рушають на турецькі пляжі. Поспівчуваймо їм! Здається, ми помудрішали й почали рахуватися з володарем життя — лісом, а надто — карпатським, який недарма зветься зеленими легенями України. Ось уже рубку лісу зменшено на 40—60 відсотків — нова державна програма «Ліси України» передбачає розумний баланс між екологічними й економічними інтересами. А згадаймо роль гір як чинника політичної згуртованості. Поки представники партій видряпуються на Говерлу з нагоди великих державних свят, їм не до чвар і розбрату. Тільки б дійти! А там, на вершечку, щось таке робиться в душі, що кожний хоче обняти кожного. І вклонитися Володареві Життя...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Івано-Франківська область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У Афоні — знову роман!

Орфеї й корифеї

Спочатку — цитата: «Імперський синдром згубив не одну велику націю, від римської до радянської. Ніби по естафеті, імперський дух перекочував до Америки ще в XX столітті, а в столітті XXI почуття цілковитої непогрішимості й обраності накрило державні й ділові структури країни хвилею самовпевненої дурні. Шаленіючи від своїх неймовірних економічних успіхів та усвідомлюючи себе єдиною супердержавою світу, Америка повторила помилку й рабовласницького Риму, й комуністичної Росії: вона прогавила власне саморуйнування».

Ці рядки написано зовсім недавно, на початку нинішнього року. Ще минулого понеділка це можна було читати з посмішкою. Та після відомих подій це, мабуть, страшнувато читати самому тому, хто написав. Його звати Ігор Афанасьєв. Він мешкає в Америці. А сім років тому він був киянином.

Як це було (буде)?

Роман Афанасьєва називається «Phantom @ love. com». Він щойно вийшов у світ (Харків, «Фоліо», Москва «АСТ»). Наведена вище цитата оманлива: роман не політичний і не футурологічний. Просто нібито 2062 року якомусь американцеві Філу знадобилося «зустрітися» з прадідом, котрий родом з України. Для того Філу потрібно зусиллям волі «повернутися» в 50—70-ті роки XX століття. Саме ці роки найголовніші в романі, а футурологія потрібна авторові лише як привід «повернутися».

Але що ж там сталося до того, точніше — після?

А ось що: до середини XXI століття Америку захльоснула китайсько-індійська експансія й американці раптом опинилися в меншості, за нових етнічних лідерів. Китайці прибрали до рук федеральне управління, виробництво, військову промисловість, а індуси витіснили всіх зі сфери програмування, торгівлі й біржових операцій. Американці почали залишати батьківщину. Європа всіляко відхрещувалася від утікачів з Америки. А в Росії — губернські чвари, в ній жити зле. І тоді двері для емігрантів розчинила Україна!

Ось цитата, до біса приємна нашому вуху: «Ви мусите нас зрозуміти: еміграція до України — нині єдиний шлях, яким люди намагаються тікати від тоталітарного американського режиму. До цієї ниші прямує безліч пройдисвітів і аферистів. Наше завдання — захистити країну від небажаних елементів!»

Зміна місць

Усе там, звісно, перевернулося й помінялося місцями, Етнічні українці виїхали із США одразу, а за ними напирала юрба тих, хто правдами-неправдами вписав до свого родоводу українсько-єврейське коріння — колишні вірмени, греки, німці, поляки...

Ось, що побачив Філ в аеропорту Нью-Йорка перед відльотом до України обітованої: раптом з'явилося ціле плем'я американських індіанців! Вони «повагом пройшли через залу, несучи на руках сторічну єврейську бабусю, котру чи то купили свого часу, чи то вкрали, але зробили своєю родичкою, яка забезпечує статус втікача всьому гордому племені вампаноагів. Бабусі було вже однаково. Їй треба було дожити до посадки в літак —заради дітей, онуків і правнуків, котрі з непідробною надією вдивлялися в її стомлені від життя очі. І вона дожила!»

Та ось вони прилетіли до Борисполя, проходять митницю, «де особливо старався вусатий дядько з хитрим котячим виразом обличчя і трьома личаками в петлицях. Суворо дивлячись у вічі кожного, хто підходив до його столу, він запитував: «Гамбургери є?». Отримавши негативну відповідь, широко посміхався. А коли в одній з валіз він знайшов завалящий «Big Mac», обуренню його не було меж. Гидливо жбурнувши символ американської цивілізації до смітника, він довго пояснював переляканому до смерті чоловікові, що він, офіцер митниці, після виявлення контрабанди може не впустити в Україну, а має відправити порушника зворотним рейсом до Нью-Йорка, столиці гамбургерів...»

Україна 2062 року

В автобусі з Борисполя до Києва Філ заспівав пісеньку російською мовою (текст молодого Афанасьєва, колишнього киянина), і гід одразу зазначив: «Вам не знадобиться нині в Україні знання російської поезії. Ліпше, коли це будуть вірші українських класиків. Рибчинського, приміром!» (Нуднувате у нас майбутнє, панове, та, на жаль, таке може бути, ми це вміємо).

Далі ми бачимо Хрещатик: він став винятково пішохідним, вулицею театрів, музеїв та ресторанів. Замість міліції — кінні роз'їзди козаків-запорожців. Все інше, загалом, американізовано і нудно.

Потрапити до цієї України складно, а отримати громадянство ще складніше: треба скласти іспит з української мови й історії, чоловікам — навчитися їздити верхи, орудувати шаблею і влучно стріляти, а жінкам — оволодіти мистецтвом варити вареники.

Місія Філа

Філові пощастило: якась таємнича спецслужба запропонувала йому стати учасником наукового експерименту. Натомість йому гарантують в'їзд в Україну і постійне проживання, а коли ні — доведеться залишитися в США й вивчати китайську! Філ погодився на експеримент, і тепер має ввійти в контакт з тією частиною ноосфери, де перебуває (у вигляді енергетичної частки) його прадід. Уперше Філ бачить прадіда над Бермудським трикутником (на крилі літака з'явився худий довгокосий хлопчина в будзагонівській формі та чоботях — багато читачів легко впізнають тут самого Ігоря Афанасьєва на початку 70-х років минулого століття!). Чи треба казати, що в Києві Філ найняв квартиру в будинку на Великій Житомирській, де минуло дитинство прадіда.

Автор і собака в заголовку

Тут саме час сказати про автора, який водночас і прадід героя. Він яскравіший, ніж деякі романи. Афанасьєв, якого в колі друзів і навіть поза цим колом називали просто Афонею — блискуча особистість, володар багатьох талантів. Актор, режисер, драматург, поет, бард. У середині 70-х дебютував у ролі Д'Артаньяна (знаменита вистава В. Бегми в київській опереті), у франківців поставив, серед усього іншого, «Конотопську відьму». Чого тільки він не робив, навіть Енея якось зіграв замість Хостикоєва, навіть перший конкурс краси в Києві ставив саме він. Потім очолив театр естради. А потім раптом виїхав до Штатів.

І ось — роман. Кажуть, Бегма з цієї нагоди зазначив: «Афоня раніше просто заводив романи. А тепер він їх пише!» Виходить, це не перший його роман, а... черговий. Та про перші «романи» Афоні тут багато написано (до речі, жіночі образи йому вдаються чи й не краще за власний портрет).

Отже, це роман-зустріч із самим собою. Бажання зухвале, але зрозуміле: подивитися на себе очима правнука і навіть зазирнути у часи-до-свого-народження (мабуть, у назві роману значок «@» не випадковий, адже він на сленгу називається не лише «собака», а й «сперматозоїд»). Це проза дуже особиста, коментувати її здається недоречно. Просто треба взяти й почитати. Той, хто жив в 50—70-х , згадає про час, якого вже немає. Хто в той час не жив, теж згадає.

Бідолашний Філ

У романі, крім футурологічної й особистої, є ще одна тема. Вона не така очевидна, як перші дві, вона ніби розчинена в тканині роману. Це — історія людини, котра обирає собі культуру, в якій їй жити. Для нашої двомовної країни ця тема цікава й важлива, але, хоч як це дивно, не розроблена на рівні повсякденно-особистому. На рівні публіцистичному — скільки завгодно (для прикладу прочитайте хоча б нижній матеріал на цій сторінці).

Отже, Афанасьєв описує, як людина стає тим, кого у нас називають «російськомовним». При цьому його судження про корінну культуру залишаються прикро приблизними. Пригадаймо, як автор уявляє собі бутафорську процедуру прийняття українського громадянства 2062 року — шабля, вареники! Але ж багато наших державників цілком серйозно уявляють собі це саме так! Тут одна культурна приблизність нараджається на іншу — а в підсумку (вже не в книзі, а в житті) маємо країну напівусвідомлену, а отже, напіввтрачену. Афоня ж за характером —людина, яка не терпить половинчатості. Можливо, тому він і поїхав до Штатів — щоб відчути не напіввтраченість батьківщини, а цілковиту її втрату і цілковиту ностальгію. У ностальгії більше любові.

...До речі, його правнук Філ 2062 року примудрився отримати громадянство України, але мову так і не вивчив! Бідолашний Філ! Втратив одну батьківщину і не знайшов іншу.

Після всього

Цю книжку можна читати тричі: спочатку як футурологічну фантазію, потім — як мемуари, потім —як сповідь людини, котра шукає втрачену батьківщину. Втім, це одна й та сама книжка.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Досьє «ГУ». *Ігор Афанасьєв, менеджер російського телебачення в Нью-Йорку, заслужений діяч мистецтв України. Народився 1953 року на Далекому Сході. Закінчив Київський театральний інститут. Актор, режисер, драматург (остання п'єса «За три кроки від Бродвею» незабаром піде на українській сцені).*

Тю на ваш матюк!

За еквівалент матюка може правити й милий нам мовний суржик

Замість рецензії

Уперше книга Павла Штепи «Московство» вийшла в Канаді 1968 року. Тепер її видано й в Україні (Дрогобич, видавнича фірма «Відродження»).

Ох, оті американські політологи, колишні радянологи! Порівнюючи їхні висловлювання про СРСР та Росію з тим, що зібрав у своїй книзі П. Штепа, доходимо невтішного висновку щодо здатності американців узагалі «умом Россию понять»! Нині вони аналізують пострадянську добу, мислячи тими самими категоріями, які колись не допомогли їм передбачити розпад Радянського Союзу.

Така політологія нікому нічого не пояснює. Штепа так і починає: «Немає у світі народу, що про нього світ знає менше, ніж про народ московський. Найдивніше, що навіть сусіди: українці, поляки досить не знали московського народу. А вони ж заплатили за те незнання руїною власних держав. 90% помилок західних політиків спричинило цілковите незнання душі москвина».

Далі історик, використавши майже 800 посилань на висловлювання самих же російських діячів, їхніми ж устами переповів, що росіяни — ледарі, волоцюги, злодії, безбожники, душогуби й богохульники. Над книгою він працював 40 років.

В останній главі Штепа твердить: «Саме Україна розвалить ту імперію назавжди». Чому? Тому що «Ніколи не було, нема і бути не може союзу України з Московщиною. Не може бути, хоч би й хотіла Україна.»

І це — навіть при тому, що за його життя вже «85% людності України народилося після 1917 року, і саме їх помосковщено, а решта 15% вимре за 10—15 років, і всі 100% українців забудуть, хто вони і звідки. Будуть змосковщені не лише мовно, а й культурно, навіть духовно.»

Як же Україна повалить ту імперію, якщо перед тим буде геть помосковщена?! Історик не відповів, бо помер ще 1980 року. Отже, нам доведеться самим думати про це. Власне, це буде не так рецензія на книгу Штепи, як думки з приводу лише мовної практики Росії та України. Розгляд цієї практики допомагає зрозуміти, що ж «об'єднує» росіянина й українця? Що сприяє росіянину непереможно триматися свого імперства і неухильно спонукає українця «непереборно тягнути московського воза?»

Це — мат! Російський мат, яким ми користуємося всі, від печерських пагорбів до віддалених хуторів. І весь світ тюкає на нас.

Матюгальництво — найпаскуднішій та найбрудніший винахід. Матюк — універсальна рефлекторна реакція на будь-яке враження від реальності. Матюк, на відміну від решти ідіоматичних виразів, не збагачує мислительний апарат. Матюк позбавляє мислення системності, здатності адекватно реагувати на багатство світу, а тим більше — активно шукати його. Дехто сприймає матюки як вияв звичайної невихованості. І мало хто розуміє, яку нищівну та руйївну силу має матюк на його речника. Зматюкована (зматюкизована) «свідомість» завжди прагне себе обмежити, аби не завдавати собі зайвого клопоту. Носія такої свідомості тягне на те, щоб уникнути «зайвих» думок. Нащо взагалі та думка здалася, якщо і без неї можна жити!

За еквівалент матюка може правити й милий нам мовний суржик. Адже суржик — свідчення не так безграмотності, як небажання бути грамотним, не лише у мовному сенсі, а й будь-якому — політичному, виборчому, економічному, юридичному. Свідчення того —вся наша дійсність.

Тож і не дивно, що відсутність системності власної думки призвела нас до угодовства та плазування. А окриленість на ґрунті матюкізму неможлива. Кажуть: український характер антиінтелектуальний. А чи може він бути іншим під тягарем внутрішнього та зовнішнього матюкізму? Тому всі наші потуги «українізуватися» часто обертаються на пародію. Справді, нинішня «українізація» варта сміху: політик спочатку стає главою держави, а тоді вивчає українську мову; на десятому році незалежності державний муж потішає народ, мовляв, ми за дев`ять років багато домоглися — маємо свій прапор та гімн!

Думку щодо антиінтелектуальності певного різновиду українця підтримує й Штепа: «Змосковщена чи спольщена наша інтелігенція не розуміла ані духовності, ані життєвої філософії, ані світогляду свого народу».

Висновок тут один: допоки ми не відкинемо від себе геть, разом з матюком та його еквівалентами, свій зматюкований розум (який вже за своєю природою не здатний спонукати нас ані до будь-якого руху), доти й житимемо в політичній, економічній, духовній та інформаційній залежності від своєї метрополії, яка дала світові свій найгеніальніший витвір — матюка, і затулила ним світ і собі, і сусідам, себто й нам, «українцям». А ми й раді!

Віктор СВАТКО.

«Шприц із ширевом мені покладуть у труну»

 На межі

Медики стверджують: офіційна статистика стосовно наркозалежних осіб далека від дійсності. Справжня кількість хворих — у десятки разів більша.

Проблема наркоманії не під силу навіть високорозвиненим країнам. Вони намагаються хоча б зменшити шкідливий вплив наркотиків. Вживання спеціальних препаратів під наглядом лікаря дає можливість обмежити агресію та зменшити шкоду, що завдають наркомани суспільству.

Безперечно, коріння недуги — соціальне. Незахищеність, безробіття, невпевненість у завтрашньому дні — все це штовхає людину до прірви.

На перший погляд молодий чоловік (назвемо його Максимом) такий, як усі. Але так здається, доки він мовчить. Щоб відповісти на запитання, змушений напружуватися, і це помітно. Наркотики Максим вживає з 15 років. Зараз йому 30. Має дружину, трирічну доньку. Місяць, як повернувся із «зони». Це була вже третя «ходка». Вперше сів на півтора року за хуліганство, вдруге — на два роки за крадіжку, останній раз відсидів три роки. Та чи останній?

— Ти вважаєш себе наркоманом?

— Звичайно, справжнісіньким.

— Де ти вперше спробував наркотики?

— 15 років минуло, хіба пригадаєш...

— Після школи десь учився?

— На взуттєвого майстра.

— Трудовий стаж великий?

— Два місяці, а може, й менше, не пам'ятаю.

— Як відреагували батьки, коли дізналися, що ти вживаєш наркотики?

— Мати й зараз мене постійно лає за це.

— Коли одружувався, дружина знала?

— Думаю, так.

— Хочеш вилікуватися?

— Це не хвороба, а спосіб життя.

— Хотів би змінити його?

— Кожен наркоман цього хоче...

— Кажуть, це мало кому вдається. Знаєш когось із них?

— Одного. Та є такий вислів: «Опій вміє чекати». Навіть і двадцять років.

— Яким ти стаєш, коли вколешся?

— Цілком нормальним. Але ж вам цього не зрозуміти, ви ніколи такими нормальними не були.

— Заздриш?

— Це ви нещасні.

— Кажуть, рідко який наркоман доживає до тридцяти, але ж ти дожив.

— Так, мене зона врятувала, там мене лікували.

— Багато маєш знайомих, що вживають наркотики?

— Знав. Чоловік тридцять уже померли.

— Коли ховаєш їх, не приходить думка: «Все, завтра зав'яжу»? Не страшно померти?

— Ні. Багато хто з нас чекає смерті — як виходу, як порятунку, як єдиної можливості з усім порвати. Але якщо навіть помру, то і в труну мені покладуть шприц із «дозою» — традиція в нас така.

— Хочеш щось сказати читачам?

— Наркотики — це найбільше на землі зло...

Сповідь записала

Алла БРУСИЛОВА.

Фото Олександра КРЕМКА.

Попутники

 Малюнок з натури

— Що, діду, не сидиться вдома? Голова, бач, сива, а ногам спокою не дає... — прибирає з лави клунки молодиця.

— Не насміхайся, бо й до тебе біда прийде, — кидає той натомлено, сідає поруч.

На полустанку порожньо. Електричка, на яку я розраховував, щойно відійшла. Наступна до Запоріжжя —майже через півгодини. Мовчимо. Вітер із Каховського водосховища бавиться дідовою бородою. Дід час від часу поглядає на мене.

— Є щось закурити? — врешті-решт не витримує він.

— Бо довели кляті бандерівці з демократами, що й цигарок ні за що купити...

— То ви, діду, аж із Західної? — сміється молодиця.

— Ат, собака гавкає, вітер носить. Я в Запоріжжі — з 33-го. Це ж мені тоді було лише п'ять років... Голод пригнав моїх батьків у Запоріжжя. Ми родом із Полтавщини... Да, — закурює дід, — життя минуло, як дощ у грозу. Тут тепер і помирати мушу.

— А в 33-му вас що... теж бандерівці голодом морили? — не вгаває тітка.

— Без тебе знаю, — зиркає на мене дід. — Гірко дуже. Воно й раніше лазню топив Степан, а мився Іван... Але ж думав, хоч тепер буде якийсь лад. Вже десять років господарюємо. Ніби й Президент свій, і Верховна Рада... Вибираємо їх, вибираємо, та все... не те. Гріх на такій землі бідувати. Ходив оце по субсидію. Так один начальник казав, що взимку буде ще гірше. «Вам же, — каже, — незалежності захотілося, су... сувєрєнітєту. Ось і маєте тепер свято».

— Може, занадто багато таких... незваних гостей на цьому святі?! — схоплюється тітка, поглядаючи на годинник. — У нашому селі після них, як після колорадських жуків... Думати ж треба, коли голосуєте.

Із-за рогу подає голос електричка. Вздовж залізничної колії вже зібралися зі своїми візками дачники та поденщики. Стихли балачки. Визирнуло сонце. І на пероні у відрах зачервоніли яблука.

— Нічого, діду, доживемо до кращих часів, — кваплюсь і я за тіткою до електрички.

— Дай-то, Боже...

— Бог дасть, якщо...

Тітчин голос підхоплює перестук вагонних коліс.

Що вона хотіла сказати? Що?

У Запоріжжя ми їхали в різних вагонах.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Професія, якої не навчити

 Самота

У дверях Костопільського територіального центру з обслуговування самотніх літніх людей та інвалідів розминулася із заплаканою жінкою.

— Це наша соціальна працівниця. Її дуже образили, — пояснила директор Галина Шаварська.

Одна з підопічних звинуватила працівницю у крадіжці ювелірних виробів. А вже через кілька годин старенька вибачалася: мовляв, переховала і забула...

— Працівниця вже не перший рік доглядає бабцю: прибирає в квартирі, ходить по медикаменти, продукти. Пере білизну, хоч це й не входить в її обов'язки. Тож звинувачення боляче ранило, — каже Галина Василівна. — А взагалі професії соціальної працівниці не навчиш, бо милосердя, чуйність, доброта даються людині від народження. Ще вона потребує терпіння, вміння побороти бридливість, бо доводиться прибирати бруд за тими, хто не може дати собі раду.

На щастя, більшість підопічних центру з вдячністю ставляться до тих, хто полегшує їм життя.

Всього під опікою Костопільського центру 518 самотніх літніх людей та інвалідів. Добре, що 104 особи за трудовими угодами погодилися доглядати немічних сусідів, далеких родичів. Інакше 56 соціальним працівницям, на кожну з яких припадає до десяти підопічних, було б ще важче. Тим часом дехто помилково вважає, що поважні роки дають підставу мати в хаті безплатну наймичку, як, скажімо, костопільчанка Марія Степанівна Б., у якої п'ятеро дітей, двоє з них живуть у Костополі.

На жаль, ситуація, коли немічними опікуються соціальні працівники (вони ж проводжають в останній путь своїх підопічних), досить типова. Зате після похорону і родичі, і претенденти на квартири знаходяться...

Свої 132 гривні зарплати соціальні працівниці відпрацьовують сповна. Кожна з них обслуговує людей в кількох селах, у місті. Тож проблема забезпечення їх велосипедами вкрай актуальна. Нерідко коло їх обов'язків виходить за рамки посадових. Щоправда, останнім часом налагоджено співпрацю з Костопільським районним центром зайнятості. І в рамках громадських робіт частину клопотів з упорядкування обійсть, ремонту помешкань немічних перекладено на безробітних. Відведдана у всіх сільрадах Рівненщини введено також посаду соціального працівника, який допомагатиме самотнім літнім та інвалідам, багатодітним сім'ям в оформленні субсидій тощо.

І ще таке. Якщо центр досі надавав соціально-побутову допомогу, то завдяки співпраці з районною організацією Товариства Червоного Хреста розширено її до медичної. Створено спільну базу даних самотніх та інвалідів, пункт прокату медичних засобів для тяжкохворих у період реабілітації, введено посади лікаря-терапевта й медсестри.

Директор центру Галина Шаварська — милосердна, порядна й активна людина. Вона стояла біля витоків створення служби милосердя в Костопільському районі, а тепер очолюваний нею центр — один з кращих в області. Знедолені старістю й хворобами люди можуть знайти тут розраду й поміч.

— Нам було б важко без підтримки спонсорів, релігійних общин, громадських організацій, — каже Галина Шаварська. — Опікуються нашими проблемами і народний депутат України Олександр Данильчук, депутат Рівненської обласної ради, генеральний директор «Рівнеліс» Микола Шершун. Усім їм — щиро вдячні.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

 Напишу вам і я

Лише одне запитання

Я пропрацював 39 років на одному заводі інженером. Нині ми з дружиною — пенсіонери. Щоб платити за квартиру, треба щомісяця понад 180 гривень. Це нам не під силу. Квартиру ми отримали 1976 року. А сьогодні вона потребує капітального ремонту: труби поіржавіли, все руйнується.

Я ніколи не був комуністом, але життя в наші молоді роки згадую, як щось світле. Лікували, навчали, забезпечували квартирами безплатно. А що тепер? Я навіть не можу дозволити собі купити найнеобхідніші медикаменти. Говорять про підвищення пенсій. Але ніхто не каже, що ціни випереджають це підвищення.

Найприкріше те, що всі брешуть. На кожен закон є свій закон. А про права людини можна взагалі забути. Ми відкладали свої зароблені гроші про «чорний день». І ось він настав, а ми — злиденні, обкрадені. У передвиборний період наш Президент виголошував такі слова: «Перед людьми і Богом клянусь, що з кожним місяцем життя буде поліпшуватися». Та минув час, все забулося. Ось лише Бог не забув...

Таке існування не задовольняє не лише мене. Нас —мільйони. І я б хотів для нас, мільйонів, отримати відповідь Президента тільки на одне запитання: як жити далі?

Іван ГЛАДКОВ.

Суми.

Сім бід під одним дахом

Навчіть мене, як жити далі? Підприємство зі мною не розрахувалося. Гроші, що роками від себе і дітей відривали, вкрали. Ціни на електроенергію зросли до космічних. Два місяці тому прийшли з Хмельницького енергозбуту і відключили світло. Діти-школярі уроки роблять у темряві. А тепер ще й телефон для нас став розкішшю.

Колись за його установку ми заплатили сто «союзних» рублів. Спочатку сплачували за лічильником, згодом сказали ще і «за установку» кожного місяця певну суму викладати. Я вирішила платити тільки за лічильником. І телефон відключили. Де тут справедливість?

Людмила ВЕЗДЕНЕЦЬКА.

Хмельницький.

Коли світанок?

Півтора року минуло з того часу, коли вийшов указ Президента про нагородження учасників бойових дій Великої Вітчизняної війни орденом Богдана Хмельницького. Три місяці тому я зайшов до Ради ветеранів, щоб дізнатися: коли я його отримаю? Мені повідомили, що в Севастополі 30 тисяч ветеранів. Із них 10 тисяч — учасники бойових дій. І на всіх отримано лише 300 орденів.

З такими темпами виконання указу всі учасники бойових дій в Севастополі отримають ці ордени приблизно років через 30. Але, гадаю, що з таким життям незабаром нікого буде нагороджувати.

Через півроку мені виповниться 80. Я брав участь у обороні Сталінграда, визволенні України. Але дуже сумніваюся, що встигну отримати орден. Хіба що уряд опам'ятається в терміновому порядку. А то ситуація з виконанням указу Президента, як у прислів'ї: «Прокукурікав, а там нехай хоч і не світає!».

Василь ЗЛИВКО.

Севастополь.

■ *Фотожест*

Вишневий пиріг із козиним молоком

Нещодавно я почула, як моя бабуся з кимось балакає, та окрім нашої кози Клеопатри поруч нікого більше не побачила. Хоча коза тільки мекала у відповідь, проте уважно слухала свою хазяйку.

Коли бабуся приводить козу з пасовища і відпускає побігати у дворі, у рогатої красуні одразу прокидається інстинкт предків — туга за горами (дикі кози поширені саме в горах). У дворі гір немає, і Клеопатра їх замінює столом, дахом погребу, а іноді й деревом.

Коза полюбляє ягоди, наприклад, смородину, агрус, вишні і завжди ластиться, коли пригощаєш її чимось смачненьким.

Ольга ВОЛОВЕНКО.

Фото автора.

Меценати і просто люди добрі

Благодійництво

Нещодавно ми із сином рибалили на березі Каховського водосховища. Зголодніли. Навідалися до невеличкої крамниці, де веселій компанії таких само любителів повудити бичків продавщиця відпускала ковбасу, хліб, яйця та пиво. Ті вже зібралися йти, коли продавщиця запропонувала їм: «Якщо трохи зачекаєте, я підсмажу ковбасу, зварю яйця та й хліб поріжу. В мене тут плитка є...». «Взагалі непогано було б...», — дещо розгубилися здивовані рибалки.

На березі, де вони обідали неподалік нас, ми із сином випадково стали свідками їхньої розмови:

— Цікаво, чого це вона так старалася?

— Певно, щось із цього має...

— Вона пляшки просила повернути, щоб, мовляв, не залишали на березі.

— Та ні, в нас же не вистачило грошей. Вона пиво дала нам без вартості посуду, під моє чесне слово... Тут щось інше...

І вони почали лічити.

— Може, за ковбасу взяла з «націнкою»? На ваги, правда, я дивився, все було в нормі.

Знову підрахували. Копійка до копійки.

— От хитра! Із чого ж вона має?!

Ми із сином, спостерігаючи за «муками» наших сусідів, насилу стримувалися, щоб не зареготати.

— Слухайте-но, хлопці, а може, вона просто так? — долинуло до нас.

— ...Просто так. Вихідний. Люди прийшли. Чому не зробити їм приємне, допомогти? Може, справді, просто добра людина...

Знаю, обов'язково знайдуться ті, хто дорікне мені. Мовляв, доброта — проста, але вчорашня істина. Невже? У цієї, здавалося б, простої істини зовсім не така вже й проста доля. Хіба доброту раніше не висміювали, не забивали камінням, не посилали на вогнище? Власне, обійдемося без історичних прикладів. Погляньмо довкола. Хіба сьогодні доброта не зазнає випробувань щоденно?

На щастя, у нас не перевелися люди, котрі без вказівок зверху, а з власної ініціативи безкорисливо підтримують бідних та немічних, допомагають установам культури й охорони здоров'я, сприяють розвиткові фізкультури й спорту. Таких людей називають благодійниками. І це дуже підходяще слово, бо роблять вони благу справу. Якби не меценати, навряд чи було б відремонтовано наш обласний драмтеатр, а запорізькі спортсмени не змогли б поїхати на чемпіонат Європи і світу. Навряд чи побачили б світ наукові праці й книги, а заклади охорони здоров'я поповнювалися б сучасним обладнанням та інструментарієм. Навряд чи проходили б святкові «вогники» для соціально не захищених сімей...

Звісно, всі ці справи мала б узяти на себе держава, але поки що соціально-економічний стан України не дає змоги це зробити. І тому надія — на благодійників, меценатів, спонсорів.

Нещодавно визначено переможців регіонального огляду меценатства й спонсорства. Усі вони — керівники великих і малих підприємств, які протягом року виділили на благодійність від трьох тисяч до трьох мільйонів гривень.

Серед переможців огляду — голова правління ЗАТ «Пологівський олійно-екстракційний завод» Анатолій Савус. Майже половину бюджету району становлять відрахування цього заводу. Він вчасно платить податки та інші обов'язкові платежі. Здавалося б, підприємство й так багато робить для підтримки соціально-економічного потенціалу району, але воно до того ж постійно займається добродійністю, фінансово підтримує кілька бюджетних і громадських організацій, серед них Пологівську центральну й обласну клінічні лікарні, Билбасівську середню школу, краєзнавчий музей району, Спілку ветеранів Афганістану.

Підприємство не забуває про своїх пенсіонерів. Майже 200 осіб одержують два—три рази на рік по 50—70 гривень. Завод також узяв під свою опіку й пенсіонерів-бюджетників, які є учасниками бойових дій.

— Реалізуючи програму «Реформи заради добробуту», треба завжди пам'ятати про тих, заради кого ці реформи здійснюються, — переконаний Анатолій Савус.

До речі, Анатолій Семенович — один із небагатьох керівників, котрий подбав і про розширення читацької аудиторії «ГУ» серед працівників та ветеранів свого колективу. Бо вважає, що за нинішнього становища зі свободою слова в українській державі вони повинні мати достовірну інформацію.

Так, нині благодійність не кожному до снаги. А доброта? Її, як і життя, неможливо відмінити, вона все одно постане й утвердиться.

У біографії істинної доброти треба було б написати: народжена в серці народу.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

Набридло!

Чи прописані в місті собаки?

Якщо виходити з того, скільки собак у будинку, де я мешкаю, то загалом по місту їх близько 300 тисяч. Цифра чимала. І хоча має бути спеціальне місце для вигулу собак, їх вигулюють на дитячих майданчиках, на зелених газонах, у парках, скверах, на шкільних дворах. Можна зрозуміти «собачника»: або він завів собі тварину від самотності, чи з великої любові до тварин, чи з метою заробітку, якщо це породистий пес. Але ніхто не замислюється, як сусідам або випадковим перехожим зустрічатися з твариною. Адже їх поведінка непередбачувана. Дуже багато покусаних дітей і дорослих! І взагалі виходить, що одним задоволення від домашніх улюбленців, а іншим, вибачте, — залишки від любові: алергія, глисти, переляк, пахощі в під'їздах, собачий гавкіт. І повсюдний бруд в місті.

В. КОЛОМІЄЦЬ.

Дніпропетровськ.

Фотофакт

Комусь собака — радість, комусь — навпаки.

Фото Валерія ІНЮТІНА.

Оголошення

Про збірну, нову формулу чемпіонату та інше...

Стартував черговий хокейний сезон. Учасники чемпіонату СЄХЛ провели перші матчі. А численні прихильники київського «Сокола» сподіваються, що улюблена команда виступатиме потужно і перемагатиме суперника.

— Чи думаєте і ви так, як уболівальники клубу? — запитую головного тренера «Сокола» Олександра Сеуканда. — Адже перед кожним чемпіонатом колектив зазнає великих кадрових втрат...

— Справді, після того, як ми перестали виступати в Міжнаціональній хокейній лізі, де з'ясовували стосунки клуби Росії, України, Латвії, Казахстану та Білорусі, команду щосезону залишає до десятка найкращих хокеїстів. Спочатку це було дуже важко. Спробуй щоразу створювати новий ансамбль. Але поступово звикли і до такої ситуації. Це життя, і нікуди дітися. Треба працювати. Разом з начальником «Сокола» Василем Фадеєвим вирішили, що найкращі наші виконавці повинні грати за кордоном у сильних чемпіонатах. Від цього лише виграє збірна України. А найбільше тривожить нас ситуація з дитячими школами. І дурневі зрозуміло, якщо їх закриватимуть, тоді українському хокею настане кінець. От якби ДЮСШ мали належне фінансування, то наші клуби постійно поповнювалися б талантами. Слава Богу, наша клубна школа працює, готує кадри. Але це вже не така віддача закладу, як колись, за часів нормального фінансування. Тоді СДЮШОР «Сокіл» була однією з найсильніших у Союзі.

— А хто тепер ваші найвірніші друзі?

— Щастя, що вони не перевелися. Та згадаю сезон минулий. Він, як на мене, був одним із найважчих в історії клубу. Ми жили, як і переважна більшість пересічних громадян. Заборгованість у зарплаті, невпевненість у завтрашньому дні. А в людей сім'ї, які треба годувати. І праця у хокеїстів, погодьтеся, — не мед. Тепер ситуація досить стабільна. Це дало нам можливість повернути тих хокеїстів, які не змогли працевлаштуватися в Росії. Сподіваємося, що допоможе нам і співпраця з компанією «Кока-Кола», котра придивляється до можливостей реклами в хокеї. В її планах також співробітництво з Федерацією хокею України. До речі, ця організація на чолі з Олександром Омельченком і є нашим найбільшим другом і помічником. У важкі хвилини нам завжди допомагають міські профспілки (голова Микола Верес), міська держадміністрація, а конкретно віце-мер Києва Володимир Ромашко. Завжди думає про нас голова міського товариства «Україна» Євген Бобовик.

Окремо варто сказати про менеджера і начальника «Сокола» Василя Фадєєва. Навіть і не уявляю клуб і український хокей без цієї прекрасної людини, блискучого професіонала. Скажу і про директора льодового палацу «Авангард» Ігоря Балабанова. Він щиро любить спорт, хокей. Тому, як кажуть, — на своєму місці.

А взагалі «Сокіл» — народна команда. І попри всілякі негаразди ніколи не міняв назви.

— То завдання перед вами тепер найвищі?

— У нас постійна мета — перемагати. Втім, склад нинішнього чемпіонату СЄХЛ настільки рівний, що навіть перше місце в регулярному чемпіонаті не дає гарантії, що у плей-оф все буде гаразд. Можна нарозитися на команду, яка до елітної групи потрапить останньої миті, і зійти з дистанції. Дуже підігріває ситуацію ще й нова система нарахування очок. Тепер за перемогу отримуватимуть три очки, за виграш у додатковий час — два, за поразку в овертаймі — очко, а з порожніми «кишенями» залишаться ті, хто програв в основний час.

Але головне не тільки виграші. Бажано, щоб наші найкращі гравці — кандидати до національної збірної — мали серйозну практику і підвищували б рівень майстерності.

— Можна сподіватися на зустріч з хокеєм у Палаці спорту?

— Гадаю, що так. У січні наша команда намагатиметься якомога більше поєдинків проводити на головній льодовій арені країни. Тоді можна сподіватися, що вболівальники не забудуть наш вид спорту.

— А чи стимулюються матеріально колективи, які перемагають у чемпіонатах СЄХЛ?

— Преміальний фонд існував у Лізі до сезону 1999/2000. Він встановлювався командами-учасницями перед стартом чемпіонату і розподілявся між клубами за перше, друге, третє і наступні місця. Та останнім часом фонду немає, бо білоруські клуби не в змозі купити валюту.

— Гаразд, а тепер запитання до вас, Олександре Юрійовичу, як одного з тренерів національної збірної. Розкажіть, будь ласка, про підготовку головної команди України до Олімпіади-2002 в Солт-Лейк-Сіті.

— Федерація хокею Латвії виступила з ініціативою провести нинішнього сезону турнір збірних за аналогією з «Єврохокей-туром». Участь у ньому братимуть національні колективи Латвії, України, Польщі та Білорусі. Терміни такі: 4—6 листопада, 10—12 грудня, 21—25 січня і 29—31 березня. Федерація хокею України планує прийняти ці змагання в січні в Палаці спорту. Згаданий турнір надасть можливість нам з Анатолієм Богдановим переглянути групу молодих гравців, а ще тих, кого з різних причин не змогли залучити до офіційних стартів раніше.

Плануємо також і офіційний збір для національної команди. Нас запрошено до Любляни. Там господарі — словенці, ми, норвежці або австрійці і збірна Франції стануть учасниками міжнародного турніру. А перед вильотом до США на Олімпіаду плануємо зіграти контрольні матчі зі збірними Німеччини та Австрії. Усіх кандидатів до олімпійської команди плануємо зібрати 28 січня.

І наостанок хотілося б сказати ось про що. Не все так погано в українському хокеї. Національна збірна — серед учасників олімпійського турніру, виступає у вищій лізі чемпіонату світу. Стабільно добиваються успіхів на універсіадах українські студенти. Екіпіровано молодіжну та юнацьку збірні. Потроху, але відроджується хокейна справа в різних регіонах країни: Донецьку, Харкові, Львові, Херсоні, Одесі. Перші два міста вже представлені своїми клубами у другій групі СЄХЛ. Одесити взагалі здатні на різні сюрпризи. Був украй приємно здивований, коли до Києва прибула на тренувальний збір добре вкомплектована команда з Південної Пальміри. А керує нею колишній захисник збірної СРСР, «зірка» світового рівня Сергій Бабинов. Отже, ще не вмерла хокейна Україна!

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Олександр Сеуканд.

Фото автора.

...А про пресу не забувати насамперед!

Про те, як Львів підготувався і провів відбірковий матч чемпіонату світу-2002 між збірними України та Вірменії, було справедливо сказано й написано немало похвальних слів.

Гравці і тренери нашого колективу щиро дякували львів'янам за гарячу підтримку. На післяматчевій прес-конференції Володимир Веремєєв і Леонід Буряк видали цілий фонтан компліментів Львову. Буряк, зокрема, сказав, що національна команда чи не вперше в своїй історії грала в такій незвичній атмосфері любові і приязні.

А потім місцеві журналісти запитали у тренерського дуету: чи можливий варіант, якщо, зрозуміло, Бог дасть і наша збірна вийде до плей-оф, провести домашній матч проти німців чи англійців на львівській «Україні»? Леонід Буряк відповів, що саме на цю тему якраз і говорили в роздягальні після матчу. І насамперед Валерій Лобановський не проти такого варіанта.

Справді, на згаданому стадіоні хороше поле з відповідним газоном. Зручні пластикові крісла на трибунах, що вміщують 28 тисяч уболівальників. Є ложа VIP. Але немає стаціонарної ложі преси. Уявімо собі, що на матч зі своєю збірною прилетить з півсотні, або й більше, вередливих німецьких журналістів, які звикли до комфортних умов роботи. І де їх розміщуватимуть на «Україні»? Потрібні сидіння зі столиками, відгороджені від уболівальників. Можна лише уявити, якою буде реакція гостей, коли всього цього не буде.

Немає, на жаль, і приміщення для прес-конференцій. Після поєдинку з вірменами тренери відповідали на запитання репортерів у... коридорі між роздягальнями збірних. З таким миримося після матчів чемпіонату України. Але під час відбіркового турніру чемпіонату світу це просто неможливо.

В УЄФА та ФІФА ставлення до преси особливе. І будь-які порушення передбачають найсуворіші санкції. Пригадується, як у Борисполі після матчу Кубка світу між жіночими збірними України та Чехії представник ФІФА передусім поцікавився у представників ФФУ, а чи була прес-конференція і чи створили належні умови для роботи журналістів. І лише тоді, коли почув від самих представників мас-медіа позитивну відповідь, заспокоївся.

Одне слово, на сказане мають звернути увагу насамперед у ФФУ. Але найбільше подбати про зміну ситуації на краще мають у Львові. Якщо, звичайно, бажають там знову побачити футбольну збірну України. Втім, це турбота не тільки львів'ян, а й господарів стадіонів по всій країні, де відбуватимуться турнірні міжнародні поєдинки.

Оглядач.

У номер

Події та результати

Баскетбол

Учора у Франції стартував чемпіонат Європи серед жінок.

Пропонуємо вам розклад трансляцій матчів із цих змагань на каналі УТ-1:

***15 вересня, субота.* Україна—Іспанія (12.30). *16 вересня, неділя.* Україна—Франція (17.00). *18 вересня, вівторок.* Україна—Румунія (14.00). *19 вересня, середа.* Україна—Польща (14.00). *21 вересня, п'ятниця.* 1/4 фіналу. *22 вересня, субота.* 1/2 фіналу (23.00). *23 вересня, неділя.* Фінал (14.00).**

Теніс

Переможець відкритого чемпіонату США, який нещодавно завершився у Нью-Йорку, австралієць Лейтон Хьюїтт став володарем третьої путівки на підсумковий турнір сезону — «Теніс мастер кап». Він відбудеться в Сіднеї з 12 по 18 листопада. Раніше участь у цьому престижному змаганні восьми найсильніших тенисистів світу з призовим фондом 3,7 мільйона доларів забезпечили собі переможець відкритого чемпіонату Австралії американець Андре Агассі і переможець Ролан Гаррос Густаво Куертен (Бразилія).

Футбол

Стали відомі дати, на які перенесено матчі Ліги чемпіонів і Кубка УЄФА, що не відбулися в середу та четвер у зв'язку із жалобою за жертвами атак терористів у США.

Європейська спілка футбольних асоціацій пропонує провести вісім матчів Ліги в середу, 10 жовтня, а матчі першого раунду Кубка УЄФА — у четвер, 20 вересня. Рекомендовано розпочати ці матчі о 20.45 за середньоєвропейським часом (21.45 — за київським). Однак у Кубку УЄФА визначення часу початку матчу залишається прерогативою клубів — господарів поля. Допускається перенос матчу на день-два раніше або пізніше за обопільної згоди суперників. УЄФА виступає також за те, щоб квитки, котрі випущені на перенесені матчі, залишалися дійсними. Окрім цього, європейська футбольна влада вирішила відшкодувати витрати на переліт і проживання клубам, які даремно відвідали країну суперника.

***Відбулися матчі 10-го туру першості України серед клубів першої ліги.* «Зірка»—«Шахтар-2». 2:0. «Нафтовик»—ЦСКА-2. 2:0. «Полісся»—«Борисфен». 1:1. «Сталь»—«Дніпро-2». 1:0. «Нива»—«Вінниця». 2:1. «Динамо-2»—«Волинь-1». 1:1. «Миколаїв»—«Електрометалург-НЗФ». 3:1. «Карпати-2»—«Чорноморець». 1:3.**

Варто зазначити, що учасники зіграли різну кількість матчів. Переважна більшість — 10, а от динамівці — 8, «Полісся», «Нафтовик», «Шахтар-2», «Борисфен» — по 9.

Утім, турнірне становище команд сьогодні таке:

«Чорноморець» — 21 очко, «Сталь» — 18, «Волинь-1», «Миколаїв» — по 17, «Оболонь», «Полісся» — по 16, «Зірка», «Вінниця», «Динамо-2», «Нафтовик» — по 14, «Дніпро-2» — 13, «Електрометалург-НЗФ», «Шахтар-2», «Прикарпаття» — по 11, «Борисфен», «Карпати-2», ЦСКА-2 — по 9, «Нива» — 4.

Спортивна гімнастика

У Києві, в залі Національного університету фізичного виховання і спорту, триває чемпіонат країни, участь у якому, окрім Олександра Береша і Вікторії Карпенко, беруть усі найсильніші гімнасти. Стартового дня абсолютним чемпіоном країни став 22-річний студент Запорізького держуніверситету Роман Зозуля. А в жінок командну перемогу святкував колектив Харкова. Сьогодні чоловіки розіграють комплекти нагород у стрибках, на брусах і на поперечині, а жінки — у стрибках та на брусах. Початок о 16.00. У завтрашній програмі, яка розпочнеться об 11.00, — жіночі фінали на колоді та вільні вправи, а чоловіки визначать переможця у командній першості.

***На знімку:* абсолютний чемпіон України-2001 зі спортивної гімнастики Роман Зозуля.**

Поради досвідченого грибівника

...Крізь сльози

Грибівникові-початківцю неодмінно кортить знати, за якими заповітними орієнтирами можна відшукати потрібні йому дари природи. Хочу запропонувати вивчені мною прикмети. Ними ой як багаті лісові масиви! Отож козуб в руки і вперед!

Передусім шукаємо гриб білий. Його назва говорить сама за себе, і шукати його треба в місцях скупчення пляшок з-під «білої», можна також з-під сухого шампанського, білого міцного, «Ркацителі» тощо.

Підберезники не такі вередливі. Це тільки кажуть, що ростуть вони під березами. Насправді ці гриби можна знайти під всілякими паперовими упаковками. Помітили посірілий від дощу клаптик паперу, який ще й випнувся зсередини, хапайте його сміливо! Якщо під ним виявиться гниле яблуко чи щось інше — все одно не втрачайте надії: паперового сміття в лісі стільки, що підберезників вистачить і вам, і вашим сусідам.

Опеньки свого місця проживання не міняють. Побачите зламані гілки, свіжі пеньки, стесані коли, що стирчать біля попелища, — мерщій туди! Дружне сімейство опеньків звеселить вас.

З маслюками справа трохи складніша. Дуже вже слизький гриб. Вони облюбували собі... взуття. Імпортне, з відірваними пряжками, підошвами, без підборів. Взуття у лісі розвелося у великій кількості, тож воно якраз і стає місцем поселення маслюків.

Зібрати сироїжки — то вже зовсім дрібниці. Будь-які консервні банки, а особливо з-під «Сніданку для туриста» — то вже готовий обід вам просто в упаковці. А от грузд — то найміцніший гриб. Купи битої цегли, шлаку, сміття — його обитель. Трохи засмучу вас: на грузда треба виходити з киркою. Так укріплюється серед уламків — ножем не візьмеш!

Вас цікавить, як справи з отруйними грибами? А за це ви не хвилюйтеся! Головне — не заходити далеко в хащі, а якщо вже заглибитеся в ліс — будьте обережні. Тут якраз уся нечисть і зібралася. Схожий на рожевого шпака — це мухомор. Бліда поганка — та взагалі усілякого мотлоху цурається, росте лише в чистих місцях.

А в усьому іншому, шановні прихильники тихого полювання, якщо користуватиметеся моїм путівником, успіх вам забезпечений!

Олена РУДОВА.

Дніпропетровськ.

Народний календар

Вересень каже: «Посієш жито на поспіх — воно вродить на посміх»

15 вересня — Христодули, ікона «Неопалима купина». Цій іконі приписували чудодійництво, що вона може убезпечити від пожежі, якщо обнести її навколо вогню.

18 вересня — Захарія та Лисавети. За цим днем прогнозували, яка буде зима. Рано пожовтіло листя на горобині — рання осінь і рання та холодна зима.

19 вересня — Михайла Чудотворця. Намагалися не працювати, щоб не накликати лиха.

21 вересня — Друга Пречиста, Різдво Богородиці. З цього дня можна засилати сватів, а весілля справляли тільки з Покрови.

Прикмети вересня

* Бабине літо непогодне — осінь буде суха.
* З'явилися опеньки — скінчилося літо.
* Журавлі мовчки летять низько і швидко — невдовзі занегодиться.
* Сире літо, а тепла осінь — довга буде зима.
* Якщо виросли шишки на ялинах знизу — на ранні морози, а зверху — на пізні.

Фото з конверта

— Усі радять:
кажи «си-ир», кажи
«си-ир». Чого тільки
не скажеш
заради однієї миті,
щоб тебе
сфотографували
красивим...
Ну добре вже:
«Си-ир!»

Фото Георгія МУЛЯРА.

Одеса.

Палити можна обережно

Увага

Усі, певно, знають, що тютюном отруюються щодня мільйони людей. Шкода куріння залежить здебільшого не від присутності нікотину, а від окису вуглецю й цілої низки інших отрут. І всім відомо, що пасивний курець отримує більший відсоток шкоди від паління, ніж активний. Особливо шкідливе паління вранці натщесерце. Воно призводить до виразки шлунка і до запалення дванадцятипалої кишки. Отож потрібно обов'язково щось з'їсти або випити кави.

Паління через люльку завдає менше шкоди, ніж звичайні сигарети з фільтром. І для обережності можна вкладати трішки вати у губний кінець цигарки, на якій і збиратимуться всі шкідливі продукти горіння у вигляді бурої маси.

Володимир БРЕНЬКАЧ.

Львів.

Тим, хто збирається кинути палити

Щоб кров звільнилася від нікотину, достатньо дві години не палити. Якщо утриматися від куріння вісім годин — нормалізується серцебиття і знизиться артеріальний тиск. Через тиждень очищаються бронхи і легені, повертається повноцінний смак і нюх. А через півроку посилюється імунітет до інфекцій, відновлюється природний колір обличчя. А якщо протриматися без цигарки п'ять років, імовірність інфаркту міокарда стає такою ж маловірогідною, як у тих, хто ніколи не палив. Додайте ще економію грошей... Ну то як? Може, спробуєте?

Усміхніться!

Твоє, моє, наше

Сварка в молодій сім'ї.

— Та ти, виявляється, просто егоїст. Моя дружина, моя квартира, моя зарплата. Моє, моє... Нема нічого твого, є лише наше. До речі, що ти там шукаєш у шафі?

— Наші брюки, — відповів чоловік.

Надіслав П. КАЗИМИРЧУК.

Одеса.

Хочеш вір, хочеш — не вір

* Мокрий поділ у дівчини — чоловік буде п'яниця, а коли загнувся — сварливий і користолюбний.
* Розв'язався фартух у дівчини — чоловік буде невірний.
* Дівчинка схожа на батька — щаслива буде в заміжжі.
* Вдарила дівчина лікоть — милий згадав, засвербить лікоть — до сліз.
* Губи сверблять — до поцілунку, щоки горять — до сліз.
* Вуха горять — хтось говорить про вас погане.
* Не впізнати людину — до весілля і бенкетувати на ньому.

Астрологічний прогноз на 17—23 вересня 2001 року

Те, що вас хвилювало останнім часом, відійде на другий план, ви зможете визначити для себе на поточний місяць першорядні завдання та інтереси.

ОВЕН. Ваша увага буде спрямована на спільну роботу з людьми, на поліпшення ваших громадських стосунків, на розв'язання юридичних питань. Можливо, будете зайняті посередницькою діяльністю. Вам небайдуже буде, як до вас ставляться співробітники.

ТЕЛЕЦЬ. Ви захочете відзначитися у творчому підході до виконання повсякденних службових обов'язків і домашньої роботи. Від цього отримаєте задоволення і це може згодом позначитися на просуванні по службі або в отриманні якогось визнання.

БЛИЗНЯТА. Для вас стане можливим налагодити нові громадські зв'язки з впливовими і важливими людьми. Вам захочеться, сидячи вдома, організувати сімейну вечірку або зайнятися громадською діяльністю. Виявиться цікавість до прикрашення домівки.

РАК. Ваша увага буде акцентована на домашніх проблемах. Треба буде взяти на себе відповідальність за прийняття важливого рішення щодо вашої сім'ї. У цей період можете гармонізувати ваші стосунки з близькими.

ЛЕВ. Ви пишатиметеся своїми власними ідеями та успіхами в ораторській, письменницькій діяльності й спілкуванні. Першочерговими стануть справи, пов'язані з особистими фінансами, цінностями, дорогими покупками.

ДІВА. Вашим головним завданням найближчим часом буде збереження або поліпшення матеріального становища. Розв'язання цього питання залежатиме від сміливості й рішучості. Цей період сприятливий для вкладання грошей у світський і розважальний бізнес, у діти і кохання.

ТЕРЕЗИ. Використайте цей тиждень для того, щоб показати себе, виявивши свої кращі якості. Збільшена життєздатність, велика самовпевненість і сила волі допоможуть вам домогтися успіху. Час, сприятливий для прихованої і таємної діяльності.

СКОРПІОН. Для вас велике значення матимуть у цей період інтуїція і натхнення. Будете здатні усвідомити приховану внутрішню суть важливих, значущих для вас речей. Багато хто зверне увагу на містичний або духовний бік життя.

СТРІЛЕЦЬ. Особиста чарівливість, бажання спілкуватися з людьми, приємні манери допоможуть вашому професійному просуванню. Цей тиждень виділить у вашому житті колективну або громадську діяльність. Можете взяти на себе роль лідера, якщо не побоїтеся.

КОЗЕРІГ. Для вас важливим стане пошук перспектив на майбутнє і визначення найближчих цілей. Можливо, далеко від вас або за рубежем відбудеться подія, яка вплине на ваш звичний ритм життя. Цей період сприятливий для викладання, продовження власної освіти.

ВОДОЛІЙ. Центром вашої уваги стане освітня і філософська діяльність. Сприятливий час для подорожей заради пізнавальних або релігійних цілей. Може з'явитися зацікавленість у спільній діяльності з іноземцями.

РИБИ. Вам необхідно спланувати спільну фінансову діяльність і взяти активну особисту участь у ній. Імовірно, матимете справу з податками, страхуванням і спільними фінансами.

Не розчиняйте пігулки в горілці

Будьте здорові!

Якщо ви захворіли і лікар прописав вам ліки, пам'ятайте, що запивати пігулки слід водою. Під час приймання ліків в жодному разі не можна пити напої, які містять алкоголь. Адже ліки й алкоголь несумісні. Невинна чарка горілки може стати чаркою отрути. Не рекомендовано запивати ліки чаєм, адже він містить танін, який утворює нерозчинні танати з азотомісткими ліками. Найліпше запивати будь-які ліки теплою перевареною водою. І стежте за тим, коли треба приймати ліки: до, після чи під час прийому їжі. Про це вас має попередити лікар або самі уважно ознайомтеся з інструкцією.

Олександра СТРЕМ'ЯНКІНА.

Київ.

Косметичка

Картопля на обличчі

Для нормальної шкіри дуже корисна яблучна маска. Обчистьте від шкірки соковите яблуко, натріть його на тертці. Додайте чайну ложку сметани або олії, чайну ложку крохмалю і накладіть на обличчя та шию на 20 хвилин. Змийте теплою водою.

* * *

Для жирної шкіри добре робити маску з теплого картопляного пюре. Нанесіть його на очищену шкіру обличчя, через двадцять хвилин зніміть і вмийтеся теплою водою.

* * *

Сирна маска для сухої шкіри готується так: змішати 2 столові ложки сиру з рідким медом і чайною ложкою молока. Нанести на обличчя, потримати 15—20 хвилин, зняти і змити теплою водою.

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311166.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України